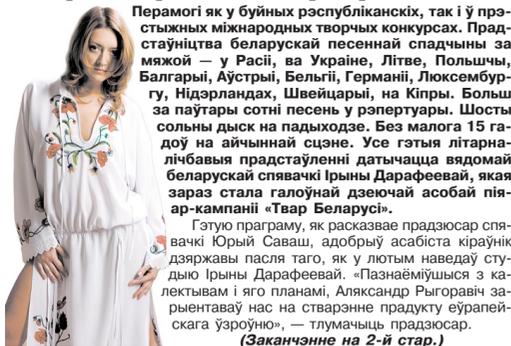

БЕЛАРУСЬ ПАВЕРНЕЦА ДА ЕЎРОПЫ. Тварам Ірыны Дарафеевай

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Скарачэнне льгот і сітуацыя з энерганосбітамі «не звязаныя»

Прыкладна дзве трэці насельніцтва Беларусі маюць сёння права на сацыяльныя льготы і гарантыі, што прыводзіць да неэфектыўнага выкарыстання бюджэтных сродкаў і «перакасаў» у размеркаванні льгот. Аб гэтым заявіў 28 мая старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па адукацыі, навуцы, культуры і гуманітарных пытаннях Анатоль Новікаў, прадстаўляючы на пасяджанні верхняй палаты парламента праект Закона «Аб дзяржаўных сацыяльных льготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян».

Анатоль Новікаў дадаў, што пры дзеючым заканадаўстве «льготы не аказваюць адчувальнага ўплыву на сацыяльна-эканамічны стан малазабеспечаных людзей і скарачэнне ўзроўню беднасці». Прынцып законапраекта, наводзіць слоў парламентарыя, «абумоўлена неабходнасцю ва ўдасканаленні сістэмы дзяржаўнай сацыяльнай падтрымкі насельніцтва на аснове прынцыпаў сацыяльнай арэнтаванай эканомікі. Сацыяльная дапамога павінна быць адраснай і індывідуальнай». Пасля прынцыпаў парламентарыяў законапраекта, які прадугледжвае адмену льгот, на некаторыя пытанні журналістаў у Савете Рэспублікі адказаў міністр працы і сацыяльнай абароны Уладзімір Паптух. Паводле яго слоў, міністэрства разглядае прыняты законапраект «разам з праектам указа Прэзідэнта аб адраснай сацыяльнай падтрымцы насельніцтва», які павінен быць распрацаваны міжведамаснай працоўнай групай на працягу трох месяцаў. «Маркееў, што гэтыя два дакументы нельга разрываць паміж сабой, бо адзін будзе дапаўняць другі».

«Гэты праект указа дазволіць перш за ўсё па-новаму падыходзіць да пытанняў адраснай сацыяльнай дапамогі. Мы павінны будзем вызначыцца па крытэрыях патрэбнасці з тым, каб гэты крытэры дазваляў нам ахапіць большую частку насельніцтва, якое апынулася ў цяжка жыццёвых сітуацыях, і аказаць яму працэўны дапамогу», — заявіў міністр. Адназначна адказаў на пытанне карэспандэнта «Звязды» аб тым, ці апраўдана версія, што прынцып законапраекта аб скасаванні льгот звязана са змяненнямі ўмоў паставак у нашай краіне энерганосбітаў з Расіяй з 2007 года. Уладзімір Паптух заявіў, што гэта «абсалютна не звязана з нашымі рэсурсамі». «Не трэба ў гэтай плоскасці нават разглядаць пытанне. Мы пачалі падрыхтоўку праекта закона яшчэ ў 2003 годзе. А можа, і раней. І ён у 2003 годзе быў унесены ў Палату прадстаўнікоў».

Адказваючы на яшчэ адно пытанне журналіста нашай газеты аб тым, чым можна растлумачыць велізарную падтрымку сёлета заканапраекта беларускім парламентам (пры тым, што Палата прадстаўнікоў папярэдняга склікання паставіла і да дакумента адмоўна), міністр адзначыў: «Мы вельмі цэна прывялі да дэпутатскай групы, была праведзена не адна рабочая нарада і падрыхтоўка ў рамках якіх спецыялісты змаглі адказаць на ўсе пытанні, якія ставілі перад намі дэпутаты. Вы бачылі, як зацкаўлена праходзіла абмеркаванне законапраекта ў Палате прадстаўнікоў». Было заданае вельмі шмат пытанняў мне, як міністру, які прадстаўляў гэты законапраект. І я думаю, што вынікі галасавання — гэта вынік папярэдняй працы, якая была праведзена разам з зацкаўленымі бакамі.

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: «БЕЛАРУСЬ ГАТОВА ДА СУР'ЁЗНАГА САЮЗА З РАСІЯЙ»

Аб гэтым кіраўнік беларускіх дзяржаўных заявіў учора на сустрэчы з дэлегацыяй Сібірскай федэральнай акругі. Пры гэтым прэзідэнт падкрэсліў, што ў саюзным будучыні «абсалютна нічога не залежыць ад Беларусі».

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

Упор — на якасную адукацыю

Праграмай развіцця агульнай сярэдняй адукацыі на 2007—2016 гады прадугледжваецца аптымізаваць нагрузку для школьнікаў; у прыватнасці, размова ідзе аб устараненні складанага тэарэтычнага матэрыялу, тэрміналагічнай насычанасці і залішняй факталогіі, паведамліў міністр адукацыі Аляксандр Радзькоў на пасяджанні Прэзідыума Савета Міністраў Беларусі, якое прайшло пад старшынствам першага віцэ-прэм'ера Уладзіміра Сямашкі.

Міністр адукацыі Аляксандр Радзькоў, прадстаўляючы праграму развіцця агульнай сярэдняй адукацыі на 2007—2016 гады, зазначыў, што асноўнай яе мэтай з'яўляецца стварэнне ўмоў для дынамічнага развіцця навучання, якое здолена забяспечыць патрэбы грамадства, асобы і дзяржавы ў якаснай адукацыі з улікам сацыяльнай, эканамічнай і дэмаграфічнай сітуацыі. Агучваючы асноўныя пазіцыі новай праграмы, міністр паведаміў, што ў рэспубліцы будзе атпымізавацца сетка агульнаадукацыйных устаноў. Сёння ў краіне налічваецца каля 4 тысяч школ рознага ўзроўню. З улікам таго, што прагназуецца дэмаграфічна абумоўленае зніжэнне колькасці школьнікаў, плануецца закрыць 353 з іх — як перспектыўныя. «2011 год — своеасаблівая дэмаграфічная «яма», колькасць навучэнцаў будзе найменшай — каля 1 мільёна чалавек», — заўважыў Аляксандр Радзькоў. — Але з часам мы будзем з яе выходзіць». Так, да 2016 года спецыялісты гавораць аб пэўным росце колькасці навучэнцаў — да 1 мільёна 80 тысяч чалавек. Прычым, педагогі ні ў якім разе не павінны пацярпець у сувязі з закрыццём устаноў адукацыі. Запланавана перападрыхтаваць амаль 900 педагогічных работнікаў, а таксама вызначыць магчымасці наступнага працаўладкавання каля 6 тысяч вызваленых работнікаў.

Скарочэнне перспектыўных пачатковых і базавых школ у сельскай мясцовасці будзе кампенсавана павышэннем сеткі вучэбна-педагагічных комплексаў тыпу сада-школы, стварэннем гімназічных і ліцэйскіх класаў у буйных сяродніх школах, устаноў новага тыпу з інтэрнатамі для пражывання, а таксама адкрыццём абласных агульнаадукацыйных ліцэяў і стварэннем ліцэяў у структуры ВНУ. На падставе разгортванняў плануецца адкрыць 52 гімназіі (на 32 працэнты больш, чым існуе зараз) да функцыянуючых 162, 17 ліцэяў (плюс 46 працэнтаў). За 10 гадоў прадугледжваецца таксама пабудавана і ўвесці 89 новых школ. «Па сутнасці, тут мы выходзім на аптымальную структуру агульнаадукацыйных устаноў», — падкрэсліў Аляксандр Радзькоў.

Міністр таксама зрабіў акцэнт і на тое, што значна павялічыцца штотрадывы прыток маладых спецыялістаў у агульнаадукацыйныя ўстановы. За перыяд рэалізацыі праграмных мерапрыемстваў у школы прыйдуць 55 тысяч 500 маладых педагогаў. Акрамя таго, згодна з мерапрыемствамі праграмы, педагогаў чакае і павышэнне кваліфікацыі: арганізавана яно будзе для ўсіх катэгорый работнікаў — настаўнікаў-прадметнікаў, выхавальнікаў, сацыяльных педагогаў, псіхологаў, метадыстаў. Прыярытэтным напрамкам праграмы Аляксандр Радзькоў назваў стварэнне высокатэхналагічнага адукацыйнага асяроддзя. А гэта значыць, што школы будучы забяспечаны абсталяваннем і сродкамі навучання новага пакалення. На якасна новы ўзровень будучы выведзены і школьныя бібліятэкі: 3622 з іх пазатана пераўтворацца ў цэнтры інфармацыйных рэсурсаў. Як мяркуюць, на рэалізацыю праграмы запатрабуецца больш за 1 трыльён 166 мільянаў рублёў, у тым ліку на забяспячэнне сродкамі навучання і вучэбным абсталяваннем прадугледжваецца зрасходаваць 905 мільярадаў рублёў. Першы віцэ-прэм'ер Уладзімір Сямашка, каментавуючы дакумент, падкрэсліў, што гэтай праграмай закладваецца будучыня Беларусі, а таму неабходна зрабіць усё магчымае, каб у педгагічных ВНУ ішлі выдатнікі, а не выгукнішкі школ, веды якіх ацэнены, напрыклад, на «здавальніча». У сваю чаргу Аляксандр Радзькоў адзначыў той момант, што праграма прапануе стварэнне педгагічных комплексаў. Са школ, ліцэяў, гімназіяў педгагічныя ВНУ будучы вёсць адбор вучняў — будучы абітурыентаў. На Прэзідыуму Савета Міністраў у ходзе абмеркавання праграмы таксама было вырашана ўзмацніць пазіцыю праекта дакумента аб тым, што навучальны тэхналогіі павінны быць максімальна здароўе-зберагальнымі.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: «БЕЛАРУСЬ ГАТОВА ДА СУР'ЁЗНАГА САЮЗА З РАСІЯЙ»

Аб гэтым кіраўнік беларускіх дзяржаўных заявіў учора на сустрэчы з дэлегацыяй Сібірскай федэральнай акругі. Пры гэтым прэзідэнт падкрэсліў, што ў саюзным будучыні «абсалютна нічога не залежыць ад Беларусі».

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба жыць і працаваць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Беларускі Прэзідэнт адзначыў, што Расія не выконвае пагадненне з Беларуссю аб зняцці абмежаванняў ва ўзаемным гандлі. «Да канца года будзе канстатавана працэс імпартнага пераважання з боку Расійскай Федэрацыі», — перакананы кіраўнік

«Нам трэба хутка выходзіць з існуючай сітуацыі, дэманстраваць, што гэта была памылка, а гэта так і ёсць, і вяртацца да будучыня саюза, які з'явіўся ўзорам таго, які трэба

Звезда - 90: адваротны адлік

Да юбілею «Звезды» застаўся 71 дзень

Давайце ўсталёўваць моду на чалавека працы

На старонках газеты мы нярэдка расказваем пра нашых чытачоў. Гэта ж асабліва прыемна — прыходзіць, прыежджаць да людзей, якія ведаюць газету, сочаць за яе зместам, падказваюць, прапаноўваюць. Калі не зайдзі да дырэктара ААТ «Рэдакцыя» Камянецкага Раіна Міхаіла Стралко, на рабочым столе заўважыш нашу газету. Гаспадарка вылісвае многа перыёдыкі, кіраўнікі і спецыялісты імкнучы быць у курсе спраў асабліва эканамічнага жыцця. Але выданы на роднай мове — асабліва месца.

Дыкце свае законы. Там, дзе даюць пра культуру, духоўнасць, а не толькі аб прывагах і надоях, там і вытворчасць развіваецца лепш.

«Звяду» чытаю даўно. Гэта ў нас ужо, можна сказаць, сямяна традыцыі, — адзначае Міхаіл Стралко. — Жонка, як педагог, больш звяртае ўвагу на матэрыялы па гісторыі, культуры, адукацыі. Я стараюся працягнуць гэты традыцыйны стандарт. Гэтыя тры-чатыры таму, я заўважыў, усе сродкі інфармацыі крыху звярнулі ўвагу на чалавека працы. Потым хваля сплынула. А дарэмна. Хочам мы таго ці не, а рэклама пастаяннай гульні з лёсам, лёгкага ўзабачэння ў выніку выйгрышу настольнага асядае ў галовах юнага пакалення. Што гэтаму праціпаваць? Трэба усталяваць моду на чалавека працы. Варта казаваць, як сумленнай штодзённай працай чалавек становіцца паспяхоўным і стварае свой дабрабыт.

Святлана ЯСКЕВІЧ. Фота аўтара.

Сродак супраць... чэргаў

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Падобна інфраструктура даць магчымасць значнай частцы сацыяльна неабароненых жыхароў вобласці заставацца дома. Гэты ж шанс прадастаўляюць і сацыяльныя паслугі на дому. Аднак аб іх — гаворка асобна.

Тарыф застанецца... прымальным?

23,6 тыс. чалавек або практычна сямая частка пажылых людзей і інвалідаў вобласці, якія не маюць увогуле або жывуць асобна ад дзяцей і іншых прадазольных сваякоў. Па паказчыку сацыяльнага абслугоўвання на даму Міншчына ўжо традыцыйна лічыцца лідарам па Беларусі. І ў тым ліку — паслуг аднаразовых. Прычым ужо да канца гэтага года Міншчына павіна стаць адзінай вобласцю краіны, дзе сацыяльныя работнікі будуць працаваць ва ўсіх без выключэння вёсках.

Сяргей ГРЫБ. Лобанскі раён.

Прамая лінія УВАЖЛИВА ЧЫТАЙЦЕ ДАГАВОР. ПРАЦОЎНЫ

Статыстыка сведчыць, што ў айчынным эканоміцы заняты каля паловы ўсяго насельніцтва Беларусі, таму той факт, што «працоўныя» пытанні традыцыйна застаюцца «на слыху», выпадковым назваць нельга. Звальненні і парушэнні падчас падпісання кантрактаў, вылікі з зарплат і сумяшчальніцтва — гаворка аб усім гэтым і іншым адбылася днямі падчас «прамовай» Беларускага радыё і газеты «Звезда» з удзелам намесніка дырэктара Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Ірыны ШЫЛЯЕВА і члена Пастаяннай камісіі па працы, сацыяльнай абароне, справах ветэранаў і інвалідаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Івана ТАЛКАЧОВА.

Звольніць нельга пакінуць

20 або 30 гадоў працы на адным месцы — факт адметны. Разам з тым варта падкрэсліць: пытанне аб звальненні чалавека з вельмі працяглым стажам падчас скарачэння штатаў належыць выключна да кампетэнцыі наймальніка.

Тое ж меркаванне наймальніка з'яўляецца асноўным у выпадку, калі вырашаецца пытанне аб працягу ці спыненні кантракта пасля заканчэння тэрміну яго дзеяння. Выключэнне тут (пры ўмове адсутнасці парушэння працоўнай і выканальніцкай дысцыпліны) робіцца толькі для некалькіх катэгорый: жанчын з дзецьмі ва ўзросце да 5 гадоў або работнікаў у перадпенсійным узросце, які для мужчын складае 58, а для жанчын — 53 гады. Нарэшце, пэўныя абавязкі па працягу кантракта могуць быць вызначаны на канкрэтных прадпрыемствах — праз калдагаворы.

— Пры гэтым трэба адзначыць, што мы выдзем размову аб «прывілеях» толькі асобай перадпенсійнага ўзросту, але не аб працуючых пенсіянерах, — удакладняе Ірына Шыляева. — Пенсіянер — той жа работнік. І працягваць з ім кантракт ці не, залежыць ад таго ж наймальніка. Варта хіба што дадаць, што ніякіх абмежаванняў па працягу працоўнага адносінаў з пенсіянерамі ў нас няма. Пэўны «ўзроставыя цэны» ў 65 гадоў вызначаны толькі для дзяржслужачых.

«Раней» можа і не быць

Увогуле тэма кантрастаў асобна. Як зазначае Ірына Шыляева, падчас іх заключэння па-ранейшаму сустракаліся парушэнні. Скажам, у адных кантрактах можа ўказвацца не канкрэтны сума

«па ўзаемнай згодзе» або з прычыны парушэння заканадаўства аб працы наймальнікам. Праўда, спачатку гэтыя парушэнні дэяцца даказаны ў адным з трох уплываваных органаў — у дэпартамент дзяржінспекцыі працы, судзе ці ў прафсаюзах.

Калі звольніць калега...

«Уласнае жаданне», напэўна, было і застанецца асноўнай прычынай звальненняў. Аднак часам якраз тут можа ўзнікнуць праблема. Работнік, які кажуць, «пайшоў». Ці мае права наймальнік «перакласці» яго працоўныя абавязкі на калегу? — Калі пасада, на якой працаваў пэўны работнік да звальнення, не была скарачана, наймальніку неабходна прыняць на гэта месца новага чалавека, — адзначае Ірына Шыляева. — Або, як варыянт, увесці даплату для аднаго з ранейшых супрацоўнікаў за павелічэнне аб'ёму выкананых работ.

Крыху іншы прыклад — сыход аднаго з работнікаў у відпуску. Тут даплату можа і не быць. Аднак пры ўмове, што часовае павелічэнне аб'ёму работ прадугледжана ў службовых інструкцыях калега.

На роздум — месяц

Як вядома, абавязковым дадаткам да кантракта з'яўляецца службовая інструкцыя. Ці можа такая інструкцыя змяняцца падчас дзеяння кантракта? І якія акажуцца наступствы ня-

Фота Аляксандра КІСІЛЯКОВА.

«БЕЛАРУСЬ ГАТОВА ДА СУР'ЁЗНАГА САЮЗА З РАСІЯЙ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Паводле яго слоў, прыціповая пазіцыя беларускага кіраўніцтва заключаецца ў тым, што Беларусь не будзе часткай якой-небудзь «аблока» з новымі службовымі абавязкамі? — Наймальнік павінен не менш чым за месяц папярэдзіць аб істотным змяненні ўмоў працы, — тлумачыць Ірына Шыляева. — Далей на працягу месяца работнік павінен думаць — пагаджацца на гэта або не. Аднак мужчыны значна чысцей у выпадку нягэду работнік можа быць звольнены з выплатай двухтыднёвай выхадной дапамогі.

Прэмію з зарплат не вяртаюць?

Адна з па-сапраўднаму неардынарных сітуацый. Напярэдадні 8 Сакавіка прадпрыемства выдзяляе шматдзетнай маці прэмію ў памеры 30 тыс. рублёў. Але потым гэтая ж сума... вылічваюцца з зарплат. Ці можа так быць?

— Любыя ўтрыманні з зарплат магчымыя толькі ў выпадках, прадугледжаных заканадаўствам, — адзначае Ірына Шыляева. — Такімі выпадкамі могуць быць вяртанне авансу, выдзеленага ў кошт зарплат, вяртанне залішне выплачаных грошай у выніку разліковых памылак або звальненне работніка да заканчэння года, за які ўжо атрыманы працоўны відпуску. Аднак падаць на ўтрыманні з зарплат прэміі няма. Таму ў такім разе лепш за ўсё звярнуцца ў мікра-афісную або абласную дзяржаўную інспекцыю працы, дзе ў рэшце рэшт дапамогу разабрацца — мей рацыю наймальнік або не.

Сяргей ГРЫБ.

Як нас дураць...

Махляры цэняць айчыны прадукт

Пад марку вядомых беларускіх вытворцаў, такіх як «Герой і сыны», «Пухавіччымсапрадукт», «Світагас» гора-прадпрыемальнікі спрабавалі «прычысаць» польскую прадукцыю.

Як паведамілі карэспандэнту «Звяду» ў аддзеле інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУЭС Мінгарвыканкама, на тэрыторыі ГД «Ждановічы» супрацоўнікі сталічнай службы БЗЗ знайшлі 3,5 тоны мясных вырабаў на суму больш за 50 мільёнаў рублёў польскай вытворчасці, якія заўважылі ў 5 кантэйнерах у антысанітарных умовах. Належалі яны тром прадпрыемствам. На мясных вырабах не былі ўказаны даты вытворчасці і тэрміны прыгоднасці, а пры іх рэалізацыі выкарыстоўваліся этыкеткі айчыны вытворчасці. Паводле заключэння экспертаў, заданая прадукцыя не можа выкарыстоўвацца ў ежу і павіна быць знішчана.

Ігар ГРЫШЫН.

Школа падаткаплацельшчыка

У кожнага горада свая стаўка зямельнага падатку

Сёння на тэму зямельных пытанняў чарговаю кансультацыю даюць спецыялісты галоўнага ўпраўлення падаткаабкладання фізічных асобаў Міністэрства па падатках і зборах. — У мінулы выпуск вашай рубрыкі паведамлялася аб тым, колькі трэба плаціць за стаўка зямельнага падатку ў сельскай мясцовасці. Якія гарады па гэтым паказчыку ў нас самыя дарэгія?

Іван КІЕНЯ, г. Маладзечна
— Сярод мегаполісаў краіны і гарадоў абласнога падпарадкавання самымі «танымі» населенымі пунктамі з'яўляюцца гарады Віцебскай вобласці. Так, самы маленькі падатак на зямлю вызначаны для горада Пोलца, які адпавядае 22 061 рублю за гектар у год. Невялікія стаўкі зямельнага падатку ў Лепелі і Наваполацку — адпаведна 22 306 і 30 466 рублёў. Даволі «лёгкага» супрацоўніка сталічнай службы БЗЗ знайшлі 3,5 тоны мясных вырабаў на суму больш за 50 мільёнаў рублёў польскай вытворчасці, якія заўважылі ў 5 кантэйнерах у антысанітарных умовах. Належалі яны тром прадпрыемствам. На мясных вырабах не былі ўказаны даты вытворчасці і тэрміны прыгоднасці, а пры іх рэалізацыі выкарыстоўваліся этыкеткі айчыны вытворчасці. Паводле заключэння экспертаў, заданая прадукцыя не можа выкарыстоўвацца ў ежу і павіна быць знішчана.

Самыя вялікія стаўкі зямельнага падатку існуюць у гарадах Мінскай вобласці. Тут толькі ў Заслаўі зямельны падатак складае 79 750 рублёў, у Жодзіне — 113 124 рублі, у Маладзечне — 125 462 рублі, у Барысаве — 150 883 рублі, у Слуцку — 163 282 і Салігорску — 165 796 рублёў за гектар у год. Самым дарэгім горадам, вядома, лічыцца Мінск. У сталіцы сярэдняя стаўка зямельнага падатку для фізічных асобаў роўная 626 724 рублям за гектар у год.

Катэгорыя населеных пунктаў	Стаўкі зямельнага падатку
Горад Мінск	24 049 600
Абласныя цэнтры (акрамя г. Мінска)	9 268 800
Гарады абласнога падпарадкавання з насельніцтвам: звыш 100 тыс. жыхароў	6 732 800
ад 50 да 100 тыс. жыхароў	2 580 800
Гарады раённага падпарадкавання	1 673 600
Пасёлкі гарадскога тыпу	1 129 600
Сельскія населеныя пункты	892 800

Такім чынам, стаўка зямельнага падатку для г. Палца ў 2007 годзе, згодна з табліцай, вызначана ў памеры 4 628 800 рублёў за гектар. Сума зямельнага падатку прадпрыемальніка складае 3 703 040 рублёў за гектар у год (4 628 800 × 0,8). Падрыхтаваў Сяргей КУРКАЧ.

БЕЛТА.

Дэпутаты — народу

Быць карысным людзям

Раскажыце аб грамадскай рабоце беларускіх парламентарыяў, іх працы ў акругах дзеля дабрабыту простых людзей...

М. КРЫВЯНОК, *Брэсцкая вобласць*
Народныя выбраннікі, пажанна Марыя, які правіла, добрымі справамі пацвярджаюць свой дэпутатскі статус. Безумоўна, што за кожнага парламентарыя скажаць не зможам, але ж пра некаторых з іх — калі ласка.

У Беларусі ўжо амаль не засталася месцаў, дзе б не пабыў былі дэпутат місій дэпутаты Іван Семаняна і Мікалай Сяргеенка. Пуэна, вы ведаеце, што Іван Герасіевіч і Мікалай Васільевіч з вялікім задавальненнем арганізуюць акцыі «Спартсмены — дзецям», падчас якіх так і часта з'яўляюцца актывістамі спорту і эстрады наведваюць многія рэгіёны краіны, дзе ёсць дзіцячыя дамы і інтэрнаты. Цяжка перадаць унутраны стан хлопчыкаў і дзяўчынак, калі яны атрымліваюць не толькі шматлікія падарункі, але і адчуваюць на сабе цеплыню чалавечай аснова.

Дарчы, Мікалай Сяргеенка гэтымі днямі прынуў актыўны ўдзел у арганізацыі святачнага канцэрта з нагоды чарговай гадавіны горада Баранавічы — адкуль ён балаціраваўся ў парламент. Урачыстасці прайшлі ў мінулыя выхадныя. Добрая словы хочацца сказаць у адрас дэпутата Анатоля Крусцкага. Як вядома, Анатоль Віктаравіч у якасці грамадскай «нагузі» займае пост кіраўніка Беларускай федэрацыі хакея на траве. Варта адзначыць, што пад яго кіраўніцтвам гэты від спорту ў нашай краіне застаўся на перадавых пазіцыях. Да таго ж, дзякуючы ініцыятыўнасці і дэявамі якасцяў спадара Крусцкага ў некаторых рэгіёнах рэспублікі, у прыватнасці ў Брэсце, з'явіліся

Зброю лепш зарэгістраваць...

Да 1 ліпеня беларусы, якія маюць не лічуную грамадзянскую зброю і боепрыпасы, могуць іх легалізаваць. Пра гэта гаворыцца ва Указе кіраўніка краіны № 148 аб некорыстных мерах па забеспячэнні рэгістрацыі не ўлічанай ва ўстаноўленым парадку грамадзянскай зброі, які быў прыняты 27 сакавіка гэтага года.

Калі паведамілі карэспандэнту «Звяду» ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС, размова ідзе аб паліўнай і спартыўнай зброі (агнястрэльнай і пнеўматычнай з дульнай энергіяй больш за 7,5 Дж), газавых пісталетах і рэзальверах, сігнальнай зброі каліброў больш за 6 мм, дазволенай для абарачэння на тэрыторыі нашай краіны згодна з Законам Беларусі «Аб зброі». Грамадзяне, якія добраахотна прад'явілі і зарэгістравалі ўзбранныя прадметы ў органах унутраных спраў, ад устаноўленай заканадаўствам адказнасці вызвалюцца. Разам з тым, паліўная агнястрэльная зброя з наразным ствольным і паліўнай агнястрэльнай камбінаваная зброя могуць быць зарэгістраваны толькі ў тым выпадку, калі яны на працягу 12 месцаў да ўступлення ў сілу гэтага Указа была здадзена ў міліцыю.

Лк адзначаюць у Міністэрстве, зраз у тэрытарыяльныя органы наступілі звыш аб рэгістрацыі больш за сто адзінак зброі, а таксама каля 300 — добраахотна здадзена. Як правіла, у большасці выпадкаў — гэта газавыя пісталеты і паліўныя вінтавы, які засталіся ад блізкіх сваякоў. Хапае шмат і фактаў прымушовай канфіскацыі зброі, якіх сёлета зарэгістравана больш за 120. Напрыклад, у Наваполацку падчас вобску ў мясцовага жыхара знойдзены абрэз двухствольнага курковага ружжа «ТОЗ-БМ», якое з'яўляецца агнястрэльным. У адносінах да ўладальніка была ўзбуджана крымінальная справа.

Ігар ГРЫШЫН.

БЕЛАРУСКІ «ЯБЛЫК» СПЫНІЯЕ ІСНАВАННЕ праз 10 гадоў пасля з'яўлення

Беларускае грамадскае аб'яднанне «Яблык» у бліжэйшы час павіна быць ліквідавана. Аб гэтым карэспандэнту «Звяду» паведаміла кіраўнік «Яблыка», дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Вольга АБРАМАВА.

Паводле слоў палітыка, аб'яднанне атрымаў ужо два пярэджанні ад Міністэрства юстыцыі за адсутнасць юрыдычнага адраса. «Яблык» падкрэсліла Вольга Абрамава, адмовіўся ад арэнды памяшкання ў сталіцы некалькі гадоў таму. Прычына ў адсутнасці сродкаў. «Я сталілася шмат гадоў плаціць грошы. Дастаткова вялікія для майго сямейнага бюджэту... Грамадскае аб'яднанне не мела ніякага знешняга фінансавання. Я і некаторыя члены Цэнтральнага савета арганізацыі былі асноўнымі донатарамі.

Пасля двух папярэдніх палітыкаў да вуснога зводу Міністэрства юстыцыі ліквідаваць арганізацыю. У бліжэйшы час, як мяркую дэпутат, гэта будзе зроблена рашэннем суда. «Я сталілася ад цяжка перш за ўсё фінансавых праблем, звязаных з існаваннем грамадскай арганізацыі, якая, на мой погляд, была вельмі патрэбна і грамадству, і дзяржаве. Як і многія іншыя грамадскія арганізацыі, якія рэальна займаюцца карыснымі для грамадства справамі».

Вольга Абрамава дадала таксама, што акрамя фінансавых праблем апошняга гады дзейнасць «Яблыка» была паралізавана з-за адсутнасці дзеяздольнага Цэнтральнага савета аб'яднання. Адбылося гэта пасля апошняга рэфэрэндуму ў Беларусі. «Рэфэрэндум вельмі моцна палірызавалі настроі ў Цэнтральным савеце. Я сказала, што, нягледзячы ні на якія абставіны, трэба працягваць удзельнічаць у выбарах, трэба максімальна імкнуцца ўплываць легальнымі спосабамі на ўнутрыпалітычную сітуацыю. Аднак некаторыя члены Цэнтральнага савета пасля аб'яшчэння рэфэрэндуму ў 2004-м звярнулі, што гэта ўсё бессэнсозна, што ў парламенце выбарам нікому з нас (уключваючы мяне) удзельнічаць няма патрэбы... Раскол прывёў да паралізу дзейнасці «Яблыка». Цэнтральны савет перастаў збірацца, прымаць рашэнні і рухацца наперад. І калі дадалася фінансавая праблема, я зразумела, што працягваць дзейнасць немагчыма».

Сёлета ў красавіку беларускае «Яблык» спынілася роўна на 10 гадоў. Гэтае аб'яднанне з'яўляецца ідэалагічна блізім адзінай расійскай партыі, якую ўзначальвае Рыгор Яўліпінскі. За 10 гадоў беларускі «Яблык», паводле слоў Вольгі Абрамавай, ажыццявіў мноства непалітычных ініцыятыў. «Мы шмат дапамагалі людзям, не афішуючы гэта, не для палітыкі. Мы дарылі кнігі школьным бібліятэкам Мінска. Дапамагалі людзям, якія апынуліся ў бядзе (з-за абставін), якія не залезалі ад іх, вырасціць некаторыя матэрыяльныя праблемы. Мы аказвалі дапамогу дзіцячым садкам для вярхоўных дзяцей, прысягаючы знешнюю гуманітарную дапамогу. У першую чаргу лекі, адзенне, цацкі».

Яшчэ адзін праект аб'яднання — пасадка яблыні у гаданні чарнобыльскай аварыі ў Батанічным садзе Мінска. «Мы садзілі яблыні па колькасці прайшоўшых з моманту аварыі гадоў. Я сама набывала гэтыя яблыні на ўласныя грошы. І сумесна з калегамі мы праводзілі пасадкі. Цудоўныя дрэвы! Не будзе «Яблыка», затое ў Батанічным садзе застануцца яблыні».

Што датычыцца палітычных ініцыятыў, то, паводле слоў Вольгі Абрамавай, «Яблык» выступіў з многімі прапановамі ў тых ці іншых сферах, аднак часцей за ўсё «ні ўлада, ні апазіцыя да прапановы не праслухоўваліся».

Напрыклад, у 1997—1998 гадах аб'яднанне «прапанавала

БЕЛАРУСЬ ПАВЕРНЕЦА ДА ЕЎРОПЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Пад «прадуктам» у дадзеным выпадку трэба разумець песні і рыны, а пад яго стварэннем — шырокую раскрутку спявачкі ў роднай краіне, так і за межамі. Прычым нават найперш за межамі! — праграма разлічана на тое, каб пазнаёміць з творчасцю ўласна Ірыны Дарафеевай і з беларускай культурай увогуле Расію, Украіну, а таксама іншыя еўрапейскія краіны. Праграма расплывавая на ішчэ гэта і разбітая на перыяды — пакуль зацверджаны план мерапрыемстваў на бліжэйшы год.

— Нічога новага мы ў прычыне не адкрываем, — крыху здзіўляецца ажыятавак пяр-акцыі Юрыі Саваш. — Гэта дастаткова распаўсюджаная тэхналогія, і яна працуе паўсюль, дзе ёсць вядомыя артысты: выпускаюцца прома-пакеты, куды ўваходзяць не толькі аўдыё- і відэазапісы, але таксама якасная паліграфія, галаграмы, тавары кіштальту маек, сумак, кепкі і г. д.

А як жа харчовыя тавары з «Брэндам» Ірыны Дарафеевай, якія зарэз так гораца абмяркоўваюць?

— Іх выпуску таксама будзе наладжана, але гэта даўка не галоўны пункт праграмы, а толькі адзін з 38. Прычым ідэя таксама не новая — калі прыгадваць, то ў Фінбургу, і ансамбль «Сябры» ў свой час выпускілі брэндавую прадукцыю, проста гэта адбы-

валася выпадкова і стыхійна. Мы вырашылі наладзіць працэс арганізавана, і прапанаваў выкарыстоўваць выявы Ірыны або назвы іх песень у новай прадукцыі. Гэта ўсё робіцца на бязвыплатна аснове.

— **Канкрэтныя прапановы ўжо ёсць?**
— Так, безумоўна. Лінія новага пачынае ад фабрыкі «Слодчы» — пачэчне ў шакладзе — будзе называцца «Дары феі». «Камунарка» выпусціць шакладны набор, магчыма, з назвай «Кажанчак». Неабходна ж, каб гэты пяр ішоў не так проста ў лоб, а быў элегантным, ненавязлівым. Была яшчэ цікавая прапанова ад магілёўскай фабрыкі «Стужка» — яны вырашылі выпускаць новыя наценныя календары з тканіны, выкарыстоўваючы фатаграфіі Ірыны. Гэта, на наш погляд, небянальны і арыгінальны падыход.

У падобным духу будуць аформлены і біборды з удзелам спявачкі, якія павіны з'явіцца ў сталіцы да Дня Незалежнасці — вялікія плакаты з сацыяльнымі слоганамі «Наш горад — самы чысты», «Беларусь любімая» і г. д. Гэта будзе не прамая рэклама Ірыны Дарафеевай, — «твар краіны» прадставіць супрамадзянам і гасцям Беларусі саму краіну.

Што датычыцца непасрэдна творчасці, то, паводле слоў прадзасара, на працягу гэта года будзе выданы зборнік МРЗ з усімі песнямі Ірыны Дарафеевай, пабачаць свет DVD-дыскі з 12 кліпамі, канцэртамі і музычнымі філімамі (іх на рахунку спявачкі два

— «Імгненні», 1999 г., і «Дарогі Ірыны Дарафеевай», 2001 г.). Асобная частка праграмы — падрыхтоўка вялікага сольнага канцэрта «Купалле Ірыны Дарафеевай», што адбудзецца напрыканцы чэрвеня ў Мірскім замку. Паводле папярэдніх задумак, удзел у гэтым маштабным музычным мерапрыемстве возьме каля 300 артыстаў, у тым ліку танцавальныя калектывы, знакамітыя пэты і кампазітары, некаторыя сусветна вядомыя зоркі, якія арганізатары прадставіць у якасці сюрпрызу. Па выніках года піяр-кампанія «Ірына Дарафеева — твар Беларусі» будзе зацверджана на наступныя 5 гадоў.

— Мы разумеам назву кампаніі «Твар краіны» як прадстаўленне найлепшых традыцыйнай нашай нацыянальнай культуры ў свеце, — паддзяліўся Юрыі Саваш. — Не трэба, каб Ірына Дарафеева Успрымаўся як другая Мэрыя Кэры або Утні Х'юстан — «кнур двя» ў свеце нікому не патрэбны, патрэбна самабытнасць. Такая, напрыклад, як спадчына «Песняроў», «Сябры», Вяучыка. Гэта ўсё ў нас ёсць.

Віктарыя ЦЕЛЯШУК.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

РЭАЛІЗАЦЫЯ УКАЗА ПА-ВАЛОЖЫНСКУ... І НЕ ТОЛЬКІ

30 мая
2007 г.
№ 21 (75)

ФОРС-МАЖОР ГАРАДСКІЯ ВЯСКОЎЦЫ ЧАКАЮЦЬ ПЕРАМЕН

А вы заўважлі, што прыватны сектар у гарадах часта быццам выпадае з агульнай карціны гарадскога добраўпарадкавання? Чамусьці «людзі ад улады» асабліва не спяшаюцца знайсці «асобны падыход» для вырашэння шматлікіх прыватных праблем «з барадой».

«Гарадскія вяскоўцы»? А як яшчэ назваць насельніцтва прыватных дамоў у вялікіх гарадах, такіх, як Віцебск? Праблемы так званых прыватнага жыллага сектара тут «вечныя»: у большасці выпадкаў дарогі не асфальтуюцца, цэнтралізаванага водаправода няма... Добраўпарадкаванне тэрыторыі прыватнікі заўсёды павінны рабіць самі. Добра, калі ёсць у доме працавіты мужчына, якому рукі ды і здароўе дазваляюць наводзіць парадак. А, калі тут жывуць старыя, адзінокія людзі, тым больш жанчыны, як ім быць?

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

АКТЫВІСТКА З ВЕРАМЕЕК

Тамара Рыгораўна Макарава — старшыня сельскага камітэта вёскі Верамейкі Чэрыкаўскага раёна. Паводле вынікаў спарборніцтва сярод органаў тэрытарыяльнага самакіравання Магілёўскай вобласці за мінулы год яна ўвайшла ў тройку лепшых старастаў рэгіёна.

Яна пайшла на пенсію і меркавала спакойна пажыць. Але так і не здолела: спачатку падмянула настаўніца ў Верамейкаўскай школе, потым вазіла дзяцей на аздараўленне, а цяпер стала старшынёй сельскага.

— Гэта праўду гавораць, што Тамара Рыгораўна вас адвучыла піць гарэлку? — пытаюцца ў Таццяны Іванаўны. — Праўда! — усміхаецца яна. — А якім чынам? — Яна са мной пагутарыла, і да мяне дайшло, што трэба жыць для дзяцей, — жанчына не адводзіць вочы. — Я ёй сказала, што калі вып'еш, дык нічога не ўбачыш, у поўным сэнсе гэтага слова, — патлумачыла Макарава. — Нічога цудоўнага ў гэтым жыцці п'яны чалавек не бачыць. А жыццё такое цікавае! Таму трэба не піць, а прытрымлівацца здаровага ладу жыцця.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

НА КАРЫСЦЬ АБОДВУХ ГАРАДОЎ

Брест наведвала старшыня гарадской думы латвійскага горада Лудза Валіяціна Лазоўская з афіцыйным візітам. У ходзе сустрэчы былі падпісаны дагавор аб супрацоўніцтве паміж двума гарадамі.

НА ВЬЕЗДЕ

Гэта не першы візіт літоўскіх гасцей у Беларусь. Супрацоўніцтва паміж гарадамі працягваецца, як мінімум, пяць гадоў, з той пары, калі школьнікі з Лудзы сталі дзеціца да нас на адпачынак. Лагэр абкама прафсаюза работнікаў дзяржуніверсітэту ў Кобрынскім раёне кожнае лета прымае групы дзяцей са старажытнай Лудзы. Дзеці дзедаць сюды з задавальненнем. Ім падабаюцца і нашы краўдвіды, і ўмовы пражывання, і прапанаваная праграма. Літоўскіх школьнікаў возяць на экскурсію ў Брэсцкую крэпасць, у рэзідэнцыю беларускага Дзеда Мароза.

ДИСЦИПЛИНА — ЭТО НЕ КНУТ. ХОТЯ И НЕ ПРЯНИК

О роли и задачах местных Советов депутатов в укреплении общественной безопасности и дисциплины шла речь на 4-й выездной сессии Минского областного Совета депутатов

Когда микроавтобус с представителями прессы, намотав за полдня не один десяток километров, подъехал к Копылю, кто-то из коллег устало пошутил: мол, хорошо было журналистам в старые добрые времена, когда сессии облсовета проводились традиционно в областном центре, так сказать, стационарно, без всяких выездов и переездов — сиди себе в уютном актовом зале да знай записывай...

В этой шутке, как и в любой другой, есть доля правды. Выездная сессия — дело хлопотное, требующее дополнительных организационных и финансовых затрат. И все же именно такая форма работы начала приживаться с нынешнего года в Минском областном Совете депутатов. Все плановые сессии этого представительного органа власти отныне будут проводиться «за городом» — то есть, с выездом на места, в районные центры и сельсоветы.

системы контроля и учета горюче-смазочных материалов и минеральных удобрений не обойтись. И такая политика приносит свои плоды. В последнее время укрепил свои финансово-экономические позиции небезизвестный СПК «Семежево» — одно из лучших хозяйств района. Оно само строит, покупает, ведет расширенное воспроизводство, имеет свободные деньги. И, что наиболее отраднo, последние четыре года стабильно платит своим работникам зарплату — каждый месяц, день в день. Возможно, по городским меркам деньги не ахти какие — в среднем выходит 420 тысяч. Но для деревенского жителя вполне приличные.

семейные корни, потому что формируются в первую очередь в семье. Поэтому депутаты сельских Советов Копыльского района не забывают заглянуть в дома своих односельчан и напомнить о необходимости привести в порядок дворы. А ответственность за поддержание порядка на остальной территории берут на себя сельсоветы. В Тимковичах, например, с полкомы по решению тех или иных проблем, — считает председатель Минского областного Совета депутатов Светлана Герасимович. — Тут уже не спрячешься за «бумажный» отчет, потому что видна живая работа или ее отсутствие.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

У Мінскай вобласці рэгулярна праводзяцца семінары-вучобы для слухачоў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь усіх узроўняў. Чарговы рэспубліканскі выязны семінар са старшынямі гарадскіх і раённых Саветаў дэпутатаў быў арганізаваны на базе Валожынскага раёна. Асноўнымі тэмамі абмеркавання сталі добраўпарадкаванне тэрыторыі і рэалізацыя Указа Прэзідэнта № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва».

Валожынскі раён, як і ўся вобласць у цэлым, паставіў перад сабой задачу добраўпарадкаваць не толькі цэнтральныя населеныя пункты і сядзібы, а кожны сельсавет. Штодзённая карпалівая работа ў гэтым накірунку ўжо дала станоўчыя вынікі. Што датычыцца рэалізацыі Указа, ва ўдзельніках семінара была магчымасць пабачыць на ўласныя вочы работу сельскіх Саветаў раёна, пацкавіцца, як папаяўняюцца іх бюджэты, як развіваюцца КУПы і г.д.

На тэрыторыі Валожынскага раёна знаходзіцца 17 сельсаветаў і адзін пассавет. Іх агульны бюджэт на гэты год запланаваны ў памеры 1 млрд 650 млн рублёў. «Пытанне фінансавання для сельскіх выканкамаў — першаснае. Ад таго, як яно вырашаецца, напраму залежыць жыццядзейнасць мясцовых уладаў і жыццё насельніцтва, — лічыць старшыня Валожынскага раённага Савета дэпутатаў Анатоль Кулак. — З выходам Указа № 21 асаблівую ўвагу мы звяртаем на магчымасць сельвыканкамаў самастойна зарабляць грошы. Значнымі крыніцамі папаўнення бюджэту для нас з'яўляюцца арэнда памяшканняў, арэнда зямлі, здача металалому. Сур'ёзны спадзяванні мы ўскладаем на развіццё аграбизнесу: толькі сёлета плануем адкрыць 3 сядзібы. Ёсць і іншыя крыніцы папаўнення бюджэту, для кожнага сельвыканкама яны свае».

Анатоль Мікалаевіч адзначыў, што ў яго раёне ўжо завершана інвентарызацыя водаправодных сетак, свідравін, дарог, вуліц. Усе дакументы на іх знаходзяцца ў адпаведных службах раёна на ўдакладненні. У многім раёнах падчас інвентарызацыі ўзнікаюць праблемы з так званымі нічыйнымі дарогамі, калі нельга вызначыць гаспадара. На Валожыншчыне такога няма: «Мы дакладна ведаем, хто ў нас за якую дарогу адказвае, — запэўніў Анатоль Кулак. — Адкрытым пакуль застаецца пытанне, каму перадаць вуліцы — дарожнікам ці камунальнікам. Зараз яно прапрацоўваецца на ўзроўні вобласці і нават рэспублікі. Думаю, хутка мы атрымаем неабходныя тлумачэнні».

Удзельнікі семінара-вучобы завіталі да старшыні Дорскага сельсавета Рамуальды Іваноўскай. На тэрыторыі Дорскага сельсавета налічваецца 11 населеных пунктаў, працуе 910 чалавек. З 2005 года Доры атрымалі статус аграграда. Асноўнымі крыніцамі папаўнення сельвыканкамаўскага бюджэту Рамуальда Браніславаўна назвала падатак на нерухомасць, на зямлю, сродкі ад арэнды і за натарыяльныя дзеянні. Дадатковыя паступленні чакае ад продажу зямельных участкаў, хоць ажыятажнага попыту, як прызналася старшыня, тут не назіраецца.

Пасля наведвання аб'екта сацыяльна-культурнай сферы вёскі Доры і самога Валожына гасці перадыскаваліся ў гарадскіх пасялах Івянец, дзе і сустрэкаў старшыня мясцовага пассавета Юрый Шары. Распавядаючы пра сваю работу па рэалізацыі Указа № 21 і канкрэтна пра фарміраванне бюджэту, ён выказаў спадзяванні, што ў хуткім часе можна будзе разлічваць на даходы ад аграбизнесу (Івянец уключаны ў абласны турыстычны маршрут Заслаўе—Івянец—Нясвіж).

Падчас візіту ў Валожынскі раён гасці абмяняліся вопытам, задавалі гаспадарам пытанні, дзяліліся ўражаннямі.

— Я раней не была на Валожыншчыне, — прызналася старшыня Мядзельскага раённага Савета дэпутатаў Святлана Мінчук. — І мне вельмі спадабалася, як праводзіцца тут добраўпарадкаванне, як наладжана сацыяльна-культурная сфера, як вядзецца работа з насельніцтвам. І хоць мясцовыя сельсаветы, у якіх мы былі, і датачыныя, аднак яны заўсёды знаходзяць паразуменне з вышэйшымі органамі і атрымліваюць падтрымку сваіх пачынанняў. У нашым раёне мы таксама працуем над рэалізацыяй Указа № 21. Правялі інвентарызацыю дарог, водаправодных сетак, міні-палігонаў. Вызначыліся з крыніцамі папаўнення бюджэту. Натуральна, у розных сельсаветах сітуацыя розная. Скажам, у самым вялікім — Нарачанскім — на прыблізных падліках даход можа раўняцца 4 млрд рублёў (на яго тэрыторыі месціцца ўсё нарачанскія дзяўніцы, працуе 7,5 тысячы чалавек). А не самы маленькі Слабадскі сельсавет набірае ўсяго 7 млн. На яго тэрыторыі працуюць у асноўным пенсіянеры і работнікі двух СВК — адны вызвалены ад падатка на зямлю, другія ад падатка на нерухомасць. Наконт Указа № 21 скажу, што дасканальна дакументаў няма, аднак своечасова і неабходна яго відывочна.

Вельмі карыснымі назвалі старшыні Саветаў выязныя семінары-вучобы: яны даюць магчымасць абмяняцца вопытам, пераказаць практычныя напрацоўкі калег.

Інга МІНДАЛЁВА, Валожынскі раён.

ЗДАРОЎЕ ВЫБАРШЧЫКАЎ — КЛОПАТ ДЭПУТАТАЎ

Сесія Брэсцкага абласнога Савета разгледзела пытанне аб рабоце арганізацый і ўстаноў аховы здароўя

Начальнік упраўлення аховы здароўя аблвыканкама Валіяціна Мілашэўскі расказаў аб сістэме арганізацыі медыцынскай дапамогі на некалькіх тэхналагічных узроўнях: раённым, мікрараённым (Баранавічы, Пінск) і абласным. На мікрараённым узроўні медыцынскаму дапамогу аказваюць па тым асобных спецыялізацыях, якіх няма, скажам, у Століне ці Ляхавічах. А абласны ўзровень — спецыялізаванае, высокакваліфікаванае дапамога, якая ў выпадку патрэбы будзе аказана жыхару любога куточка Брэсцчыны. Узіяць, напрыклад, гемадыяліз (штучную нырку). Яе кошт — каля 50 тысяч еўра. А з падрыхтоўкай да працэдур сума выгяднае яшчэ большай. Таму ў кожным раёне мець гемадыяліз немагчыма, а вось на мікрараённым узроўні такая дапамога аказваецца на самым сучасным узроўні.

Асаблівая ўвага падчас разгляду пытання ўдзялялася развіццю медыцыны ў вёсцы. Зараз у вобласці дзейнічае 403 ФАПы. За апошнія гады адкрыта яшчэ 18 урачобных амбулаторыяў з дзённым стацыянарам на некалькі ложкаў, дзе вяскоўцам можна падлячыцца ў дзве змены. На ФАПах па графіку хворых прымаюць урачы райбальніч.

Акутуальнымі застаюцца праблемы хуткай медыцынскай дапамогі. Сёння 85 працэнтаў станцыяў і аддзяленняў хуткай дапамогі аснашчаны УАЗамі, што не задавальняе ні медыкаў, ні пацыентаў. Але сучасныя рэанімабальнічныя машыны 160 тысяч еўра. І пакуль што заманіць тэхніку няма магчымасці.

На сесіі падрабязна прааналізаваны паказчыкі, якія сведчаць пра стан аховы здароўя ў рэгіёне. Дэпутаты канстатавалі станоўчую дынаміку паказчыкаў народнага здароўя. Яе узровень склаў 10,8 чалавека на 1000 насельніцтва, у 2005 годзе — 10,3. Па асноўнаму пытанню прынята адпаведная пастанова. Сесія таксама зацвердзіла праграму забеспячэння санітарна-эпідэміялагічнага дабарытву насельніцтва вобласці на 2007—2010 гады, праграму дэмаграфічнай бяспекі на такі ж перыяд.

Наталія КАРПЕНКО.
Мінск—Копыль.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

І МЫ ТАМ БЫЛІ

ЖЫЦЬ, КАБ ПІЦЬ?

Журналіст «МС» паўдзельнічала ў мерапрыемствах «дня прафілактыкі», мэта якіх — барацьба з п'янствам

А ўдыторыю, якая сабралася ў той дзень у ДOME культуры вёскі Дзешчанка Уздзенскага раёна, тыповай не назавеш. Грамадзян з прыпухлымі няголенымі тварамі, якія збіліся ў купку па цэнтру глядзельнай залы, пры ўсім жаданні цяжка было аднесці да заядлых кінаманаў ці аматараў кіналекторыяў. «Не зразумеў, — гучна вымавіў адзін з іх, важна разваліўшыся ў крэсла, — што мы тут забыліся?». Прынамсі, астатнія паводзілі сябе дастаткова ціха, з апошніх сіл імкнучыся адпавядаць духу культурнай установы.

Ці можна перамагчы п'янства — як хваробу і як сацыяльную з'яву? Спытайце ў спецыялістаў — нарколагаў, псіхалагаў, педагогаў, супрацоўнікаў праваахоўных органаў — і ўпэўніцеся ў тым, што іх адказы будуць далёкімі ад аптымістычных. І хоць народная мудрасць сцвярджае, што «п'яны прасліцца, а дурань — ніколі», жыццё ўносіць свае карэктывы, усё часцей ставячы паміж паняццямі «п'яны» і «дурны» знак роўнасці. Арганізм, які метадычна і паслядоўна падпітваецца алкаголем, «праспацца» ўжо не можа. Ва ўсім разе, без дапамогі збоку. Наколькі дзейснай можа быць гэта дапамога?

Ужо амаль два гады ў Уздзенскім раёне праводзяцца так званыя дні прафілактыкі — з выездам на месцы, у сельсаветы... Чувь пра іх даводзіцца і раней, а вось пабачыць, папрасіць атрымацца толькі нядаўна. Шчыра кажучы, настройвалася на ўзорна-паказальную лекцыю ў духу 80-х, з лозунгамі і заклікамі. І рада, што памылілася. Выступоўцы, канешне, былі, але большасць з іх спрабавала ведаць з залы дыялог (наколькі гэта атрымлівалася) ці проста размову.

Дарчы, старшыня Уздзенскага раённага Савета дэпутатаў Міхал Лапота ўзначае не толькі раённую камісію па справах непаўналетніх, але і камісію па барацьбе з п'янствам. Менавіта з лёгкай рукі Міхала Міхайлавіча правядзенне «дзён прафілактыкі» стала ў раёне рэгулярным, да іх сур'ёзна рыхтуюцца самыя розныя службы і адказныя асобы. Ніколі не праўляюць абыякаваць наместнік начальніка раённага аддзела ўнутраных спраў Руслан Коршак, інспектар дзяржаўнага пажарнага надгляду раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях Аляксей Рак, работнікі суда і пракуратуры.

Гэта мерапрыемства не «дзеля галачкі», — сцвярджае Міхал Лапота. — Раней я працаваў у райвыканкаме, адказваў за сацыяльна-культурную сферу. За гэты час швэрдна ўпэўніўся, што самым вялікім злом з'яўляецца п'янства. З-за яго распадаюцца сем'і, пакутуюць дзеці, людзі страчаюць работу і — што самае страшнае — саміх сябе...

ПАКВАПІЛІСЯ НА ХАБАР

Упраўленне КДБ Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці ў адзін з той жа дзень узбудзіла тры крымінальныя справы. Дзве з іх — у адносінах да былога дырэктара КУП «Упраўленне капітальнага будаўніцтва Жлобінскага раёна» і яго брата. Першы падзраецца ў тым, што ў 2005 годзе, выкарыстоўваючы сваё службовае становішча, атрымаў хабар у выглядзе грошай і дарагак рэчыва больш як на дзве тысячы долараў, у чым і прызнаўся на следстве. Вось такім чынам ён вырашыў пытанне аб уключэнні жадаючых стаць забудовшчыкамі жыллёвага кааператыву «Лябядзёўка—Поўдзень» з наступным прадстаўленнем зямельных участкаў. Гэтым садзейнічаў яго брат, які шукаў для ўказанай справы кліентаў і падбудоўшчыкаў для дачы хабару адказным асобам райвыканкама.

Як кажуць, трапіў у пастку, якую ж сам і наладзіў, і былы выконваючы абавязкі дырэктара ААТ «Рэчыцкая кераміка». На гэту пасаду ён заступіў пасля таго як было прынята рашэнне аб ліквідацыі ўказанага прадпрыемства і яму было даручана прадаваць маёмасць акцыянернага таварыства. Новаспечаны начальнік, згодна з паведамленнем прэс-групы УКДБ, размахнуўся шырока. А менавіта: у верасні мінігула год наладзіў сваёсабылі «конкурс» сярод пакупнікоў з наступнай умовай: хочаш набыць лепшае абсталяванне — «пазалаці» ручку. Такая «прадпрыемальнасць» і выклікала да яго цікавасць у чэкiстаў.

ДЗЕ З'ЯВІЦЦА ДВОРНІК?

А дакладней, помнік гэтаму чалавеку, які толькі і дбае аб тым, каб вакол была чысціня. Вуліца гэта яшчэ не вызначана, але работы па ўвекавечанню ў бронзе сціплай прафесіі вядуцца ў Гомелі, як гаворыцца, на поўную катушку. І тон у гэтым задаў гарышчанкам, які прыняў адлавадны раісаванне. Згодна з ім такіх горадаў уключыліся ў конкурс на стварэнне лепшага эскіза, і арганізацыйная камісія адабрала востем з іх. Усе яны — рознапланавыя і даволі цікавыя. А вось які эскіз пераможа — пакажа час.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Фота: Аляксандр ПУКШАНСКІ

нікевіч, наместнік старшыні раённай камісіі па справах непаўналетніх, займаецца праблемамі «цяжкіх» сем'яў 29 гадоў. Але да гэтага часу трагедыя кожнага дзіцяці ўспрымае як сваю асабістую і за кожны, пакуль яшчэ не да канца скалечаны, лёс гатовы змагацца, колькі спатрэбіцца.

Размаўляючы падчас пасяджэння камісіі з гора-бацькамі, Валяціна Міхайлаўна цікавіцца ўсім: ці збіраюцца яны лячыцца ад алкагалізму, адкуль бяруць сродкі на існаванне, ці пасадзілі агарод, калі апошні раз прыбіралі ў хаце, што прыгатавалі на вярчу... І тут жа — пытанне дзеціма (якія знаходзяцца на ўліку ў інспекцыі па справах непаўналетніх): «А вы хацелі б стварыць такую сям'ю?»

У адказ — маўчанне, больш красамойнае за словы...

Азерскі сельскі Савет, на тэрыторыі якога знаходзіцца вёска Дзешчанка, па наяўнасці праблем з «цяжкімі» сем'ямі і падлеткамі адзін з самых складаных у раёне. Значны працэнт праварушэнняў — на рахунку некалькіх старшакласнікаў з Дзешчанскай школы. Карціна тыповая: мама і тата злоўжываюць алкаголем, у пераважнай большасці не працуюць. Падчас пасяджэння Валяціна Міхайлаўна літаральна ўгаворвала адну такую маму працісці на базе раённай бальніцы лячыцца ад алкагалізму і закарэлівацца. На рахунку яе сьнеў-старшакласнікаў ужо некалькіх правапарушэнняў — знаходжанне ў нецвярзым стане, хуліганства, крадзеж... А знешце — вельмі сімптычныя хлопцы, акуратныя, сціплыя. І абодва за маму — гарой. Вось толькі мама... ці разумее?

Пасля завяршэння работы камісіі па справах непаўналетніх са школы пераходзіць у Дом культуры, дзе збіраецца ўжо больш дарослая аўдыторыя і адпаведны «кантынгент» — тыя, хто ўжывае алкаголь. Прыходзяць і іх суседзі, аднавіскоўцы, проста цікаўныя... Падчас такога мерапрыемства, раскажаў мне Міхал Лапота, любіць чалавек можа ўстаць і сказаць прылюдна «сацыяльнай асобе» ўсё, што пра яе думае. (Падазраю, што «асобам» у большасці сваёй ад гэтага ўжо не горача і не холадна.) Аднак некаторыя з іх рэагуюць бурна і нават буіна, па-трабуючы захоўваць паважальнае стаўленне да сябе, або пагражаюць звярнуцца ў суд: маўляў, піць ці не піць — наша справа. Але адзін (гэта

Наталля КАРПЕНКА, Уздзенскі раён.

ГАРАДСКІЯ ВЯСКОЎЦЫ ЧАКАЮЦЬ ПЕРАМЕН

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Няма ў нас мужчынскіх рук. А яшчэ, паколькі мы ў нізінне знаходзімся, шмат разоў вада паднімалася, ды так, што з дому на вуліцу можна было выйсці толькі ў гумавы ботах. Было, пералётныя качкі пачыналі ў нас «прыжывацца». Колькі разоў звярталася ў гарвыканкам, каб зрабілі нешта для адводу вады. Цяжка было пераканаць чыноўнікаў у неабходнасці гэтага. Наогул, жыццё паказвае, што ніхто нам не цікавіцца. Ніколі не заходзіў да нас дэпутат, участковы новы так і не з'явіўся. Калі трэба, напрыклад да папраўчы, чыноўнікі адказваюць: вы ж «прыватнікі». І нікому справы няма, што не можам мы самі!..

Калонка з вадою знаходзіцца на «выхадзе» ў двары па праспекту, цяжка, бывае, зімой па лёдзе ваду хадзіць. А ў іншы час вода балота стаіць на незаасфальтаванай вуліцы. Бачыце вялікія горкі пяс-

ля нашага дома? Гэта дзядзька прыносіць зверху ўвес пясак!»

Побач з домам — былыя вытворчыя плошчы. Раней тут рабілі карпусы для тэлевізараў, потым — металічныя канструкцыі. Дзіўна, што за агароджай дома стаіць сапраўдная чыгуначная цыстэрна...

Зараз плошчы агародуюць прадрымальнікі. У гэтым «зоне» смецце і таксама няма асфальту.

Дарчы, раней у раёне вуліцы 4-й Фрунзе дамоў прыватных было значна больш. Ды ў 1990-х гадах пабудавалі на іх месцы шматпавярхоўкі. А вёс Берлінскім не панашчалі. Так і жыўці. Разводзяць курэй — іх 9, раней каго трымалі. Вырошчваюць бульбу і іншую агародніну. Больш нікуды па дапамогу не звяртаюцца.

АКТЫВІСТКА З ВЕРАМЕЕК

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Фізікультурна, аптызм і народныя лекі — Нельга курыць, піць і, прабачце, гуляць пры законнай «палавіне», — тлумачыць Макарава. — Я так вучыла сваіх дзяцей і вучняў. А па-другое, трэба працаваць, рухацца і, што вельмі важна, мець аптымістычны настрой, які пераадоле стамленасць.

Яна лічыць фізікультурна галоўнай справай для чалавека, які хоча доўга жыць. Сама Макарава можа паказаць усім цікаўным, які садзіцца на шпэгат у 67 гадоў. Штодня — 200 скокаў са скакалкай, і жанчына можа сёння апрануць сукенку 20-гадовай даўжыні. Каля дрэнна сядзіць на фігуры — значыць, трэба працаваць над сабой.

А цяпер яна хоча стварыць групу здаровага ладу жыцця для вяскоўцаў жанчын, якім болей за 60 гадоў. У кампаніі Макаравай ужо больш за дзесятак жадаючых.

Жанчыны ёсць, спартыўную залу прадастаўляе школа — хоць сёння ідзі і займайся, — раскавае стараста. — Але я не магу весці заняткі сама: гэта павінен рабіць спецыяліст пад наглядом урача. Медыка-пенсіянерку мы знайшлі. А цяпер прасіць раённыя ўлады даць дадатковую стаўку настаўніку фізікультуры са школы, які б вёў заняткі з імі, пенсіянеркамі. Тады і спартрыцтва можна будзе праводзіць. А што, ці мы не здолеем?

Макарава і яе сяброўкі, дарчы, аддаюць перавагу народнай медыцыне. Захалленне зёлкамі Тамары Рыгораўны пачалося з хваробы калена. Паехала ў бальніцу: у чорце сядзяць сумныя дзядулі і бабулі, у іх моцна бяляць ногі, і ўсе ў адзін голас скардзяцца, што лячэнне не дапамагае. Макарава вярнулася дадому і вырашыла змагацца з болем самастойна.

Цяпер яна дэманструе цэлую «батарэю» лекаў, якая захоўваецца ў бары: «Гэта — мая бальніца. Вось настоеныя на гарэліцы бярозавыя пупышкі, а гэта бярозавы ліст. Сушаныя маладыя лісты бярозы добра патроху дадаваць у чай — для пачыні, страўніка, суставы». Я вёс лекавы мёд з маладых сасновых пупышак, які асобны ліквідуе недаход вітамінаў. Пупышкі трэба гатаваць, настойваць, а потым дадаваць цукар і даводзіць да кіпення. Незаменны цуд!»

Надзённая клопаты

Дыплом за трэцяе месца ў абласным спаборніцтве сярод старацей вісіць на сцяне ў пакоі Тамары Рыгораўны, упрыгожаным зробленымі рукамі гаспадыні вышыванкамі. Яна зусім не хавае, што ганарыцца ўзнагародай і прэміяй. Тым, што яе працу заўважылі і ацанілі.

Я цяжасцаў не баюся і люблю дапамагаць людзям. А на прэмію набыла веласіпед, каб хутчэй рухацца і яшчэ болей паспяваць зрабіць.

Заўважыць яміны на дарозе — прасіць старшыню сельсавета Савета зрабіць падсыпку. Знамаўся калодзеж — знайшла старшакласнікаў, якія ўсё адрамантавалі і атрымалі ад сельвыканкама грошы. Цяпер трэба калодзеж пафарбаваць, і стараста шукае фарбу. А калі не знойдз — не бяда: гаворыць, збором з жыхароў ўсёй вуліцы па тысячы рублёў і пафарбуем. Таксама пад яе пільнай увагай адзінкі старыя — можа, каму патрэбна дапамога.

А нядаўна ў краме спажывецкай кааперацыі Тамара Рыгораўна арганізавала выставу хлеба з дагустатыямі. Каб павялічыць рэалізацыю хлебабулачных вырабаў Чэрыкаўскага заводу, вяскоўцаў пачаставалі новымі відамі прадукцыі і правялі апытанне — падабаецца альбо не. Людзі засталіся задаволеныя мерапрыемствам, і чэрыкаўскі хлеб сталі набываць больш актыўна.

У старасты павіна быць унутры закладзена патрэба дапамагаць людзям і атрымліваць ад гэтага задавальненне, — гаворыць пра сваю грамадскую пасаду Тамара Рыгораўна. — Я ні з кім не сваруся, а па-добраму раблю заўвагу. Напрыклад, прашу прадаўца крамы не класці на падлогу прадукты для волюк жыхароў вёскі прыбраць смецце на вуліцы...

Дарчы, пра смецце. Раней яго кідалі каля хаты, а сьведомка Макарава... заапавала смецце на сваім агародзе. Таму верамайская дэлегацыя на прэмію ў райвыканкам ездзіла, каб для збору смецця далі трактар. Цяпер праблем няма.

— Людзі ў нас добрыя, і я вельмі хачу, каб з боку ўладаў да іх заўсёды была ўвага, — кажа Тамара Рыгораўна.

Ілона ІВАНОВА, Чэрыкаўскі раён.

«А хто займаецца ў вас прыватным сектарам?» — пацікавіўся я ў прыёмнай ЖКГ Віцебскага гарвыканкама. Аказваецца, ніхто! Мне паралілі звяртацца па каментарыі па «прыватных пытаннях» у адпаведную адміністрацыю раёна горада. У адміністрацыі Кастрычніцкага раёна так пракаментавалі сітуацыю: «Сапраўды, жыхарам такіх вулачак трэба спадзявацца на сябе. Раней у аддзеле быў майстар, які прымаў заўвагі, потым звяртаўся ў цэнтр занятасці, каб выдзялялі людзей дапамагчы на гаспадарцы. Грошы на матэрыялы для рамонтна прыватнікам не выдаткоўваюцца. І не асабліва часта яны звяртаюцца па дапамогу. Мы раз у квартал, ды і тое прасіць правільна змялі падзяліць. А ўвогуле на 4-й Фрунзе плануецца пабудова шматпавярховых дамаў».

Між іншым, галоўны архітэктар горада падчас «прамой лініі» таксама адзначыў, што распрацоўваецца праект забудовы, і тут плануецца знесці прыватныя дамы. Канкрэтны тэрмінаў, праўда, не назваў. Так што ёсць надзея на палепшэнне жыллёвых умоў герані артыкула. І ў «культурнай сталіцы» стане меней такіх непрыглядных «астраўкоў».

А яшчэ нават кіраўнік дзяржаўнага кантролю рэспублікі Зянон Ломаць, які доўгі час быў памочнікам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, галоўны інспектарам па Віцебскай вобласці, падчас сваёй «прамой лініі» з жыхарамі рэгіёна адзначыў, што «на прыватны сектар трэба не толькі звярнуць увагу, але ж і пастаранна вырашыць праблемы рамонтна вулічнага пакрыцця, пытанні асвятлення, водазабеспячэння...»

Дарчы, побач з вулачкай, аб жыхароў якой мы расказвалі, знаходзіцца акадэмія ветэрынарнай медыцыны. І пасуцца каля мемарыяльнага месца, прысвечанага ахвярам фашызму, «акадэмічных» коні, козы, авечкі... Культурная прывітань? Ці факт, дастойны асобнага артыкула?

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ХОЧАШ СПАЦЬ СПАКОЙНА...

Амаль трыццаць шэсць мільярдў рублёў дадаткова паступіла ў бюджэт вобласці пасля таго, як работнікі падатковай службы Гомельшчыны правярылі правільнасць уплаты падаткаў за першы квартал 814 пачаткоўшчыкаў. Тры чвэрці з іх трапілі ў разрад паўшэраўнікаў. У выніку ў шасці выпадках узбуджаны крымінальныя справы, на 44,3 мільёна рублёў канфіскавана маёмасць, а штрафы склалі звыш 111 мільёнаў рублёў.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

БИБЛИОБУС — ЭТО БИБЛИОТЕКА НА КОЛЕСАХ

На выездном засяданні Брэстскага аблспалкома, каторае праходзіла ў Іванове, былі прадэманстраваныя аўтобусы Івановскага і Столінскага аддзелаў культуры, каторыя в прямом смысле возят культуру в отдалённые села. Івановская передвижка чаще всего выезжает с концертами самодеятельности, а столинский библиобус оснащен компьютером, сканером, принтером. Кроме того, работники библиотек, которые приезжают в деревню, предлагают книги и журналы, познакомят с новинками литературы.

Яна СВЕТОВА.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: САВЕТ РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ,

ПАЛАТА ПРАДАСТАЎНОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ,

УСТАНОВА «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

ГРАМАДСКІ САВЕТ:

МАЛАФЕЕЎ А. А., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовому самакіраванню;

САСОНКА М. П., старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву, мясцовому самакіраванню і рэгламенту;

СЯЛІЦКІ В. С., старшыня Гомельскага абласнага Савета дэпутатаў;

СІВАКОЎ В. А., старшыня Аранскага гарадскога Савета дэпутатаў;

ЯРКОВІЧ В. І., старшыня Круглянскага сельскага Савета Магілёўскай вобласці.

АДКАЗНАЯ ЗА ВЫПУСК: Наталля КАРПЕНКА.

Кантактны тэлефон 292-21-03.

МЯСЦОВЫ ЧАС

З ГОРАДА Ў ВЁСКУ. СЭНС ЁСЦЬ

Пасля заканчэння сярэдняй школы Марына Раштэнічка з вёскі Залессе Чачэрскага раёна апынулася ў Гомелі, дзе ўладкавалася на завод «Карал» вучаніцай. Прафесію зборшчыцы асвоіла хутка... Але з распадам Савецкага Саюза, калі разарваліся эканамічныя сувязі, прадпрыемства, якое ўваходзіла ў ваенна-прамысловы комплекс, пачало масавае скарачэнне кадраў... Марына ж без работы не засталася — паступіла ў радзілыны дом санітаркай дзіцячага аддзялення.

Потым — у пошуках лепшага заробку — перайшла ў медыкагенетычны цэнтр горада (у праліно). Да гэтага часу Марына ўжо змяніла сваё прозвішча, бо выйшла замуж за хлопца з суседняй вёскі Патра Пацінку. Маладая сям'я жыла на прыватнай кватэры. Калі ж на свет з'явіліся сын і дачка, Патра, кантралёру следчага ізалятара, выдзелілі пакой у інтэрнаце. Дванаццаць квадратных метраў на чатырох — асабліва не разгонішся. Праўда, была надзея, што сям'я атрымае кватэру. Сваю, уласную. Але — не выйшла.

Не з'явілася перспектывы і пасля таго, як Пётр перайшоў працаваць на фанера-запалкавы камбінат. І тды сям'я моцна задумалася над тым, як лепш наладзіць сваё жыццё. І гэтыя думкі ўсё часцей пачалі скіроўвацца ў бок вёскі Залессе роднага Чачэрскага раёна. Ну чым там дрэнна? Прыгожыя краявіды: лес, азёры, Сож за нейкі кіла-

метра-два. Райцэнтр недалёка. У мясцовым магазіне тавараў рознага амань якая ў Гомелі. Гаспадарка, якая ператварылася ў прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Звязда-2003», — адна з самых моцных у раёне. Ёсць патрэба ў рабочых руках... І вось ідэя пераезду ў вёску падае амаль чатырнаццаці гадоў жыцця ў горадзе набыла канкрэтную акрэсленасць... Марына (пасля спецыяльных курсаў) дала работу тэхніка па штурчману асямяненню кароў, адначасова яна паступіла ў Рэчыцкі дзяржаўны аграрны каледж на аддзяленне заатэхніі. Акрамя фермы ў Залессі, жанчыне даручылі і работу на ферме ў вёсцы Покаць. Зараз яна абслугоўвае каля пяцісот кароў, а муж працуе дзядзькам цялят.

Я размаўляю з імі ў доме, які сям'і выдзеліла гаспадарка. Дыхтоўны такі дом, прыгожы. Прачорная зала, два пакоі, кухня. Тэлевізар, халадзільнік, пральная машына. Прыгожыя шпалеры на

сценах, а столь распісана марскім пейзажам з пальямі. Усе камунальна-бытавыя выгоды ў доме. Ацпляецца ён з дапамогай катла, які знаходзіцца ў асобным памішканні. Па ўсім відаць, што тут жыць сапраўдныя гаспадары. Ды Пацінкі і не хаваюць гэтага. За нейкія тры гады жыцця ў вёсцы яны моцна сталі на ногі. Заробкі добрыя, таму набылі ўсё неабходнае. А што пры доме? Агарод, вядома, дзе пасадзілі яблыні, абрыкосы, маліну, клубніцы, чорныя і чырвоныя парэчкі. І ў полі ўчастак, дзесяць сотак. Там і на бульбу месца хопіць, і на капусту, і на буркакі з морквай. Купілі каня, трое парасят гадоўца, куры па двары ходзяць.

Вунь лаяна стаіць. Пакуль не даведзена да ладу, праўда. Але Пётр вонь-вонь пойдзе ў водпуск, і ўсе работы будуць закончаны. Спытая ў іх пра дзяцей. Юля вяртаецца ў восьмым, а Дзіма ў шостым класе. У Чачэрску іх разам з іншымі вучнямі воззяць на аўтобусе штодзень, бо ў Залессі школа згарэла (зараз пачынаюць тут будаваць новую).

— Мы задаволены, што пераехалі ў вёску, — падводзіць рысу Марына Мікалаўна і Пётр Патрочыч. — Тут мы знайшлі, калі гаварыць шчыра, сябе. І не радуем тых, хто, не маючы ў горадзе свайго асабістага кутка, свайго жылля, а іншым часам і работы, ледзь зводзіць канцы з канцамі. Пераязджайце ў вёску, там будзе ўсё!

Беспрацоўнаму, які заключыў дагавор на перездзе ў вёску, выплачваецца пяць бюджэтных працывага мінімуму, а кожнаму члену яго сям'і — дадаткова адна ўказаная велічыня. Бывае такая сітуацыя, калі ў сям'і некалькі беспрацоўных. З імі таксама заключаецца дагавор і прадстаўляецца гарантыванае рабочае месца з выплатай вышэйпамяненых п'яціразавай велічыні бюджэтных працывага мінімуму.

Калі ж перасяленне беспрацоўных на новае месца жыхарства адбываецца з малых гарадоў і населеных пунктаў з працяглай высокім узроўнем беспрацоўя (пералік такіх штатод вызначаецца дзяржаўнай і абласнымі праграмамі садзейнічання занятасці населення ў рэгіёне, дзе рабачы сілы не хапае, ім у дадатак да п'яці велічынь бюджэту працывага мінімуму выплачваецца яшчэ дзве. Акрамя таго, беспрацоўнаму, калі ён едзе ў гаспадарку ў так званую «разведку» для азнаямлення з тымі ўмовамі, якія яму прапануе наймальнік, выплачваецца камандзаванчына (да чатырох дзён), згодна з прадстаўленымі дакументамі. Яму і членам яго сям'і кампенсуюцца фактычныя расходы за праезд і перавоз маёмасці на новае месца жыхарства.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

У БЕЛАРУСІ ўЗРАСТАЕ ЗАБЯСПЕЧАНАСЦЬ НАСЕЛЬНІЦТВА ўРАЧАМІ І СЯРЭДНІМ МЕДПЕРСАНАЛАМ

За 1995—2006 гады павялічылася забяспечанасць насельніцтва Беларусі ўрачамі ўсіх спецыяльнасцяў. Як паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу, гэты паказчык вырас за 12 гадоў з 42,0 на 10 тыс. жыхароў да 47,7.

Паводле даных статыстычнага ведамства, забяспечанасць насельніцтва ўрачамі ўзрастае ва ўсіх рэгіёнах рэспублікі. Самы высокі гэты паказчык — у Мінску (у 2006 годзе — 76,7 на 10 тыс. жыхароў, у 1995-м — 71,7), а самы нізкі — у Мінскай вобласці (у 2006 годзе — 34,8, у 1995-м — 28,4).

Што датычыцца забяспечанасці насельніцтва сярэднім медыцынскім персаналам, то гэты паказчык за 1995—2006 гады павялічыўся ў цэлым па рэспубліцы са 115,5 на 10 тыс. чалавек да 121,8. Прычым станючая дынаміка росту гэтага паказчыка адзначаецца ва ўсіх рэгіёнах краіны, за выключэннем сталіцы. У Мінску забяспечанасць насельніцтва сярэднім медпёрсоналам знізілася са 137,5 на 10 тыс. жыхароў у 1995 годзе да 132,1 у 2006 годзе. Аднак трэба адзначыць, што за 12 гадоў колькасць насельніцтва сталіцы ўзрастае з 1 млн 669,5 тыс. чалавек да 1 млн 797,5 тыс. У астатніх рэгіёнах, які ў цэлым па Беларусі, колькасць насельніцтва знізілася.

Максімальнае і мінімальнае значэнне паказчыка забяспечанасці насельніцтва сярэднім медыцынскім персаналам у разрэзе рэгіёнаў аналагічна паказчыку забяспечанасці насельніцтва ўрачамі. На першым месцы — Мінск, на апошнім — Мінская вобласць (у 2006 годзе — 109,7 на 10 тыс. жыхароў, у 1995-м — 97,8).

Алена ПРУС, БЕЛТА.

Нашы гены

ХВАРОБЫ... У СПАДЧЫНУ

У абсалютнай большасці захворванняў можна адшукаць генетычныя «карані». Спадчыннасць аб'яваюцца нагадае пра сябе пры пэўных умовах. Але што мы пра іх ведаем? Якім чынам можна выявіць і прадухіліць спадчынныя захворванні і што павінны ведаць будучыя бацькі аб прыроджаных паталогіях, расказвае намеснік дырэктара па медыцынскай генетыцы Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру «Маці і дзіця» Ірына НАВУМЧЫК.

— **Вядома, што цэнтр «Маці і дзіця» створаны на базе 7-й клінікі і дзвух навуковых інстытутаў — аховы мацрынства і дзіцтва, а таксама спадчынных прыроджаных захворванняў. Ёсць меркаванне, што любое аб'яднанне пагражае пэўнымі стратамі. Што, у прыватнасці, магло збуйцца ці згубіцца ў гэліне генетыкі?**

— На базе гэтых інстытутаў сфарміраваны навуковы аддзел, які складаецца з шасці навуковых лабараторыяў, па дзве — на кожны навуковец па агульнаму і гінекалогіі, педыятрыі і неонаталогіі і медыцынскай генетыцы. Што да апошняй, то даследаванні працягваюцца ўласна ў лабараторыі медыцынскай генетыкі і маніторынгу прыроджаных парокаў развіцця і лабараторыі цытагенетычных, малекулярна-генетычных і марфалагічных даследаванняў. Такім чынам, былія навуковыя даследаванні, якія праводзіў інстытут, не спыніліся. Сёння мы актыўна вывучаем клінічныя праўленні спадчынных захворванняў, займаемся стварэннем дыягнастычных праграм, якія дазваляць павысіць эфектыўнасць работы ўрачоў-генетыкаў, вывучаем дынаміку частаты прыроджаных парокаў развіцця ў нашай краіне. Распацата сэрвія даследаванняў па малекулярнай генетыцы спадчынных нервова-мышачных захворванняў — досыць сур'ёзнай паталогіі. Асвоіваем і выкарыстоўваем на практыцы новыя метады малекулярнай цытагенетыкі для дыягнастыкі храмасомных парашэнняў. У нашым цэнтры пастаянна ўкараняюцца новыя біяхімічныя і малекулярна-генетычныя метады дыягнастыкі спадчынных метабалічных захворванняў.

— **А з якімі пытаннямі да генетыкаў з'яўляюцца беларускія семі?**

— На працягу года ў цэнтры праведзена звыш 15 тысяч кансультацый па пытаннях генетыкі. У асноўным прыходзяць семі — муж і жонка або бацькі з хворым дзіцём. Праконсультавацца іх прымусіла, напрыклад, нараджэнне першага дзіцяці з прыроджанай паталогіяй. Бацькі хочучы ўдакладніць дыягназ, знайсці адказ на пытанне, чаму ў сям'і ўзнікла такое захворванне і што можна зрабіць, каб пры наступнай цяжарнасці паталогія не паўтарылася. Прыходзяць і пары, у якіх непасрэдна падчас цяжарнасці ўзніклі пытанні па магчымому парашэнню развіцця плода. Прыходзяць і тыя, хто ведае пра пэўныя захворванні ў сваіх сваякоў, і таму пралічвае рызыкі яшчэ да наступлення плануемай цяжарнасці. Нагадаю, што ў нашай краіне ўсім цяжарным жанчынам некалькі разоў на працягу цяжарнасці праводзіцца ультрагукавое даследаванне. Гэта робіцца якраз для таго, каб своечасова выявіць прыкметы няправільнага развіцця плода — прыроджаных ці спадчынных захворванняў. Калі яны выяўляюцца, і гаворка ідзе пра досыць цяжкія паражэнні, сям'я разам з урачом вырашае, ці варта працягваць такую цяжарнасць. У нашым цэнтры высокааўтэматызаваны спецыялістамі праводзіцца дадатковыя ультрагукавыя даследаванні на самай сучаснай апаратуры.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

Звезда на зорках

Выпуск

№ 11 (24)

ГРАФІК «ГАРАЧАЙ» ЛІНІІ

Упраўлення аховы здароўя Мінаблвыканкама (017) 220-20-25

5 чэрвеня:
9.00—12.00 — галоўны ўрач Мінскага абласнога псіханеўралгічнага дыспансэра Таццяна Фёдаруна МАРТЫНАВА.
14.00—17.00 — старшыня Мінскай абласной МРЭК Валерый Васільевіч ІЛЬЯШЭВІЧ.
12 чэрвеня:
9.00—12.00 — загадчык арганізацыйна-метадычнага, кансультацыйнага аддзела Мінскага абласнога наркалагічнага дыспансэра Вячаслаў Уладзіміравіч САЛАДУХА.
14.00—17.00 — загадчык аргметодкабінета Мінскага абласнога скурна-венералагічнага дыспансэра Вячаслаў Іванавіч РОСЛІК.

19 ліпеня:
9.00—12.00 — загадчык арганізацыйна-метадычнага аддзела Мінскага абласнога псіханеўралгічнага дыспансэра Канстанцін Міхайлавіч МІНКЕВІЧ.
14.00—17.00 — намеснік галоўнага ўрача Мінскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы Аляксандр Іванавіч КАРАНЕВІЧ.
26 ліпеня:
9.00—12.00 — намеснік галоўнага ўрача Мінскай абласной дзіцячай клінічнай бальніцы Алена Леанідаўна БОГДАН.
14.00—17.00 — намеснік галоўнага ўрача Мінскай абласной клінічнай бальніцы Яраслаў Леанідавіч ПЕРАЛЫПН.

Небяспека

На загарадных прагулкі — толькі з прышчэпкай

Два першыя ў гэтым годзе выпадкі шаленства сродд хатніх жывёл зарэгістраваны ў беларускай сталіцы.

Як расказала журналістка «Звязды» загадчыца аддзялення асабліва небяспечных інфекцый Мінскага гарадскога цэнтру гігіены і эпідэміялогіі Наталія Мініна, у абодвух выпадках носбітамі шаленства сталі хатнія каткі, якіх гаспадары вывозілі пагуляць на прыроду. Так, сям'я, што пражывае ў Маскоўскім раёне сталіцы, напрыканцы красавіка выяжджала адпачыць у вёску Аляксеева і прыкапіла з сабой свайго хатняга любіма. Пасля вяртання ў горад кот стаў паводзіць сябе агрэсіўна і адночы падчас кармілення ўжоўі сваю гаспадыню. На жаль, але ў ветлячэбніцы горшыя падзэрэнні пацвердзіліся — кот аказаўся інфіцыраваны вірусам шаленства. Каб выратаваць яго гаспадароў ад смяротнага небяспечнага хваробы, давалося ўсім рабіць антырабійны прышчэпкі.

Другі выпадок шаленства быў зарэгістраваны ў Кастрычніцкім раёне горада Мінска. «Сіэнарый» аказаўся аналагічным. Разам са сваімі гаспадарамі хатні кот «адпачываў» у вёсцы Паповічы, дзе, напэўна, уступіў у кантакт з хворай на шаленства жывёлінай. А ўжо ў горадзе пакусаў трох чалавек. Лабараторны аналіз пацвердзіў дыягназ «шаленства».

— У мінулым годзе ў Мінску было зарэгістравана пяць выпадкаў шаленства сродд хатніх жывёл, — паведаміла Наталія Мініна. — І ва ўсіх выпадках інфіцыраванне адбылася падчас адначэння іх гаспадарамі за горадам. Увогуле летас скалапае вельмі напружаная сітуацыя з шаленствам і ў Мінскай вобласці, і ўвогуле па краіне. У афіцыйную статыстыку трапілі 1628 лабараторна пацверджаных выпадкаў шаленства сродд жывёлін (у папярэднім годзе — 632). У Жыткавіцкім раёне дзвычай атаквалі шалённыя тхры. Да таго ж ад шаленства загінулі два чалавекі. Нагадаю, што шаленства — невылечная хвароба: ні хворую жывёліну, ні чалавека выратаваць немагчыма. Гэту хваробу можна толькі папярэдзіць прафілактычным прышчэпкам. Хачу заўважыць, што ад шаленства аб'яваюцца павінны прышчэпляцца не толькі сабакі, але і каткі, калі тыя не знаходзяцца ўвесь час у гарадскім кватэры. Гэта трэба ў першую чаргу для ўласнай бяспекі гаспадароў, паколькі яны фізічна не могуць адсачыць усе кантакты свайго хатняга любіма. А каткі і ўвогуле гуляюць самі па сабе. І менавіта хатні кот стаў летас прычынай смерці свайго гаспадыні. У дзяржаўнай ветлячэбніцы, дарэчы, прышчэпаць супраць шаленства сабакі ці каткі можна зрабіць увогуле бясплатна.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ДАПАМОГА ў СУЧАСНЫМ ФАРМАЦЕ

У цэнтральным рэгіёне адбываецца мадэрнізацыя сістэмы аховы здароўя

Салігорскі раён — адзін з самых вялікіх па колькасці насельніцтва ў Беларусі, паводле апошніх даных, тут цяпер налічваецца каля 140 тысяч жыхароў (з іх больш чым 100 тыс. — у райцэнтры). Зразумела, што ў такіх сітуацыі належным чынам арганізаваць забеспячэнне наддзённых патрэб людзей вельмі складана. Аднак раённыя ўлады са сваёй задачай справляюцца. Аб гэтым, прынамсі, сведчыць той факт, што колькасць зваротаў наконт аказання медыцынскай дапамогі (у разліку на 10 тыс. жыхароў) у Салігорскім раёне мінімальна-я. З чым гэта звязана?

— Развіццю сістэмы аховы здароўя надаецца вялікая ўвага, — адзначае намеснік старшыні Салігорскага райвыканкама Анатоль Казакевіч. — На адпаведную патрэбу штогод выдаткоўваецца каля трэці раённага бюджэту (32 працэнты ад ўсіх сродкаў). Сёлета на медыцыну плануецца выдзеліць каля 90 мільярудаў рублёў. Дапамагаюць і прадпрыемствы: напрыклад, вытворчае аб'яднанне «Беларуськалі» накіравала 1,4 мільярд рублёў на дапамогу цэнтральнай раённай бальніцы, гэтыя грошы ўпершую чаргу пачынаюцца выкарыстаць для зваршэння пераабсталявання аперацыйнага блока ў ЦРБ.

Вартаў будзёжнай забяспечанасці расходаў на ахову здароўя ў разліку на аднаго жыхара па выніках мінулага года на Салігоршчыне перавысіў нарматыўны ўзровень і склаў амаль 212 тысяч рублёў. Усе мінімальныя дзяржаўныя саспальныя стандарты ў медыцынскай галіне ў раёне вытрымліваюцца. Як заўважыў Анатоль Казакевіч, апошнім часам палепшыліся якасныя паказчыкі абслугоўвання: да прыкладу, узрасла колькасць амбулаторных наведванняў пацыентаў. У паліклініцы ЦРБ насельніцтва аказваецца кваліфікаваная медыцынская дапамога па 30 спецыяльнасцях. Як было адзначана падчас пасяджэння калегіі ўпраўлення аховы здароўя Мінскага аблвыканкама, якое адбылося ў Салігорску, сістэма арганізацый аховы здароўя раёна дастаткова для арганізацыі даступнай і якаснай стаячарнай і амбулаторна-паліклінічнай дапамогі жыхарам.

На працягу 2003—2006 гадоў ложкавы фонд ЦРБ быў скарачаны, што дало магчымасць адкрыць спецыялізаваныя аддзяленні: нефралогічнае, гемадіялізу, кардыяля-

Інфарм-укол

Зрабіць тое, чаго не можаш

Сакрэты добрага самаадчування і прыбывання ў пазіўным настрэй льяцца на паверхні. Пра гэта, дарэчы, складзена не адна кніга. Але перад тым, як узяцца за асваенне складаных метады і сур'ёзных практык, неабходна пачаць з прапты.

Перш-наперш запомніце, што вам неабходна 15 хвілін спакою штодня. Можна проста пасядзець, паслухаць шум дажджу, любімую музыку або павязец. Прыгадайце ў гэты час месца, дзе вам некалі было добра і спакойна, пацудзі, якія перажылі ў той момант. Калі вам упарта не хочацца знайсці для сябе паманёныя хвіліны спакою, паспрабуйце прааналізаваць, чаму так адбываецца: «што я адчуваю?», «што прычынае мне боль?», «чаму я вяртаюся ў думках да сумных момантаў майго жыцця?».

Калі адчуваеце час для спакою, паспрабуйце паразважаць над тым, чаго вы баяцеся на шляху ўвасаблення свайго заповітнай мары. Не бойцеся бяжыць і паўтарыць сабе тое, што скалапае аднойчы Элеанора Рузвельт: «Ты павінен рабіць тое, чаго не можаш».

Не забывайце ўзнагароджваць сябе на гэтым нялёкім шляху. Паступова паспрабуйце акунуцца ў разнастайныя задавальненні. Ужывайце ўжо тое, што вам падабаецца. Навядзіце вакол сябе чысціню, парадка і прыгажосць. Не забывайце чым-небудзь любівацца, напрыклад, лесам, дзесьці, карцінай. Пада-рыце цёлу паўнацэнны сон, а таксама све-тое з таго, што ва-ша цела любіць «прыгожы» ра-гулярна — саўну, масаж, аэро-быч, зручную піжаму і г.д. Не з-бывайце ў думках аддзячаць сябе і ўсім, хто любіць з вамі. Ня-хай на кожны дзень прыпадае каля трох невялікіх святаў, а калі можаце, рабіце больш.

Лідары па продажах у Беларусі — сродкі ад артэрыяльнай гіпертэнзіі

Цытрамон, анальгін, аспірын, валяр'янка, настой сардэчніку, карвалол, парацетамол, актываваны вугаль — усе гэтыя лекавыя сродкі за рэдкім выключэннем прысутніваюць практычна ў кожнай хатняй аптэцы. Напрыклад, цытрамону за 2006 год у Беларусі было прададзена 21 573 630 упаковок — больш чым па дзве ўпакоўкі на кожнага яе жыхара, уключаючы немаляў! Тым не менш рэйтынг вядучых па аб'ёмах продажу лекавых сродкаў узначальваюць у Беларусі зналапрыл, мілдранат і На хларыд, ва Украіне — эсзонідале, актагевін і віягра, а ў Расіі — актагевін, віягра і арбидол. Беларускія мужчыны, відаць па ўсім, такой вострай патрэбы ў віягры не адчуваюць. Большой папулярнасцю, паводле назіранняў фармацэўтаў, у беларусы карыстаецца «Прастамол-Уно».

Фота Мары ЖЫЛІНСАЙ

Увогуле, паводле ацэнкі экспертаў, сярэднястатыстычны беларус пакаіе ў аптэках штогод 46 долараў ЗША, а расіянін — 76 долараў. Для параўнання, сярэднесусветнае спажыванне лекавых прэпаратаў складае каля 100 долараў на чалавека. У Японіі гэта сума даходзіць да 500, а ў ЗША — да 600 долараў на кожнага жыхара. Сярэдні кошт упакоўкі лекаў знаходзіцца ў Беларусі ў межах аднаго долара, у Расіі ён складае 2,3 долара, ва Украіне — 1,2, а ў Казахстане — 1,5 долара.

На думку старшыні Савета дырэктараў групы кампаній «Ремедіум», професара Маскоўскай медыцынскай акадэміі імя Сеченава, доктара медыцынскіх навук Айдара Ішмухаметава, і расіянін, і беларусы аб'ядноўвае аднолькавая праблема — пераважнае большасць насельніцтва аддае перавагу прэпаратам з маладаказанай клінічнай эфектыўнасцю, якія заста-ліся нам у спадчыну ад савецкай урачэбнай школы. «Напрыклад, ня-ма аніякіх доказаў таго, што любі-мая ўсім валяр'янка хоць у нейкай меры эфектыўна. Папулярнасць гэтага сродку заключаецца, хутчэй, не ў яго карыснасці, а ў трывалым стрэсці, які перадаецца з па-каленняў у пакаленне. Валяр'янка проста аб'явазана заўсёды быць пад рукой, — сцвярджае спецыя-ліст. — У Маскве нейкі час таму

падтрымалася спроба выключыць з пераліку жыццёва неабходных лекавых сродкаў тыя, якія медыкі лі-чаць малаэфектыўнымі, аднак ста-рэйшае пакаленне пацыентаў іх ад-стаяла, сцвярджаючы, што ім да-памагаюць менавіта гэтыя лека-вы. У Японіі гэта сума даходзіць да 500, а ў ЗША — да 600 долараў на кожнага жыхара. Сярэдні кошт упакоўкі лекаў знаходзіцца ў Бе-ларусі ў межах аднаго долара, у Расіі ён складае 2,3 долара, ва Украіне — 1,2, а ў Казахстане — 1,5 долара.

На думку старшыні Савета дырэктараў групы кампаній «Ремедіум», професара Маскоўскай медыцынскай акадэміі імя Сеченава, доктара медыцынскіх навук Айдара Ішмухаметава, і расіянін, і беларусы аб'ядноўвае аднолькавая праблема — пераважнае большасць насельніцтва аддае перавагу прэпаратам з маладаказанай клінічнай эфектыўнасцю, якія заста-ліся нам у спадчыну ад савецкай урачэбнай школы. «Напрыклад, ня-ма аніякіх доказаў таго, што любі-мая ўсім валяр'янка хоць у нейкай меры эфектыўна. Папулярнасць гэтага сродку заключаецца, хутчэй, не ў яго карыснасці, а ў трывалым стрэсці, які перадаецца з па-каленняў у пакаленне. Валяр'янка проста аб'явазана заўсёды быць пад рукой, — сцвярджае спецыя-ліст. — У Маскве нейкі час таму падтрымалася спроба выключыць з пераліку жыццёва неабходных лекавых сродкаў тыя, якія медыкі лі-чаць малаэфектыўнымі, аднак ста-рэйшае пакаленне пацыентаў іх ад-стаяла, сцвярджаючы, што ім да-памагаюць менавіта гэтыя лека-вы. У Японіі гэта сума даходзіць да 500, а ў ЗША — да 600 долараў на кожнага жыхара. Сярэдні кошт упакоўкі лекаў знаходзіцца ў Бе-ларусі ў межах аднаго долара, у Расіі ён складае 2,3 долара, ва Украіне — 1,2, а ў Казахстане — 1,5 долара.

На тэрыторыі Мінска і прыгарадных зон адпачынку выяўлена 9 ачагоў існавання іксодавых кляшчоў, паведаміла энтомолаг Мінскага гарадскога цэнтру гігіены і эпідэміялогіі (МГЦГЭ) Вольга Валадковіч. У выніку абследавання кляшчы выяўлены ў лясных масівах Сялянкі, Сцяпанкі, вуліці Старынаўскай, Нікіфарова, Бехерава, у раёне вуліцы Сцебіянева, і Лесалітоўкі, у раёне вуліцы Панамарэнкі, а таксама за горадам — у лясных масівах, размешчаных каля вадасховішчаў Заслаўскае, Крыніца, Дразды. «Пік актыўнасці гэтых членістагоў прыпадае на май—чэрвень», — сказала спецыяліст. — Таму не трэба забываць пра меры перацярогі, хоць і драматызаваць сітуацыю не варта — у Мінску колькасць іксодавых кляшчоў невялікая. Як паказваюць шматгадовае даследаванні, толькі 5—10 працэнтаў

кляшчоў заражаны ўзбуджальнікам хваробы. Акрамя таго, не кожны клешч перадае інфекцыю чалавеку пры ўкусе. Таму панікаваць у выпадку «кантакта» не трэба».

Каб забегнуць укусаў кляшчоў, трэба надзяваць шчыльна прылягаючае адзенне і галаўны ўбор, адзенне і адкрытыя часткі цела трэба змазваць сродкамі, які аджываюць членістагоў. Пры выяўленні кляшча трэба як мага хутчэй выцягнуць яго са скуры, апрацаваць ранку ёдам. Можна зярнуцца ў паліклініку па месцы жыхарства, дзе гэту «аперацыю» правядае спецыяліст. Даследаванне рэшт-каў членістагога праводзіцца ў Мінскім цэнтры гі-гіены і эпідэміялогіі (каб. 101). Калі высветліцца, што клешч быў інфіцыраваны, урачы паліклінікі назна-чаць пацярпеламу лячэнне.

Алена ПРУС, БЕЛТА.

торый вобласці працуюць па пры-чыпу ўрача агульнай практыкі, цэнтральным рэгіён быў пачыналь-нікам у гэтай справе. І сетка ме-дыцынскіх устаноў у вобласці вось ужо тры гады не скарачаецца. Ця-пер вельмі запатрабаваныя дзён-ныя стацыянары, дзе можна прай-сці неабходны курс лячэння. На-мечлася тэндэнцыя да паліпшэн-ня паказчыкаў здароўя насельні-цтва — на Міншчыне адзначаецца змяншэнне смертнасці, а нара-джальнасць павялічваецца. На жаль, шмат людзей памірае ад сардэчна-сасудзістых захворван-няў, таму вялікая ўвага надаецца ўдасканальванню кардыялагічнай службы. Усім кардыёлагам на 30 працэнтаў павышана заробатная плата, ва ўсіх раёнах павялічва-ецца штат адпаведных спецыялі-стаў. Па даручэнню старшыні абл-выканкама да 1 жніўня неабходна адкрыць абласны кардыялагічны цэнтр і кардыяхірургічнае аддзя-ленне. Дапамога павінна аказава-цца на сучасным узроўні, па най-ноўшых тэхналогіях.

— А як з кадрамі?

— Устаноў аховы здароўя Мін-шчыны кадрамі практычна ўкам-плектаваныя. Штогод павялічва-ецца колькасць маладых спецыя-лістаў, які прыязджаюць на пра-цу. Амаль 90 працэнтаў амбула-

торый вобласці працуюць па пры-чыпу ўрача агульнай практыкі, цэнтральным рэгіён быў пачыналь-нікам у гэтай справе. І сетка ме-дыцынскіх устаноў у вобласці вось ужо тры гады не скарачаецца. Ця-пер вельмі запатрабаваныя дзён-ныя стацыянары, дзе можна прай-сці неабходны курс лячэння. На-мечлася тэндэнцыя да паліпшэн-ня паказчыкаў здароўя насельні-цтва — на Міншчыне адзначаецца змяншэнне смертнасці, а нара-джальнасць павялічваецца. На жаль, шмат людзей памірае ад сардэчна-сасудзістых захворван-няў, таму вялікая ўвага надаецца ўдасканальванню кардыялагічнай службы. Усім кардыёлагам на 30 працэнтаў павышана заробатная плата, ва ўсіх раёнах павялічва-ецца штат адпаведных спецыялі-стаў. Па даручэнню старшыні абл-выканкама да 1 жніўня неабходна адкрыць абласны кардыялагічны цэнтр і кардыяхірургічнае аддзя-ленне. Дапамога павінна аказава-цца на сучасным узроўні, па най-ноўшых тэхналогіях.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.
Фота Мары ЖЫЛІНСАЙ.
Мінск—Салігорск—Мінск.

Станцыя цэнтральнай дапамогі адкрыта!

Самым сучасным абсталяваннем «начынена» аддзяленне рэанімацыі Салігорскага раённай бальніцы.

Лідары па продажах у Беларусі — сродкі ад артэрыяльнай гіпертэнзіі

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

За 15 апошніх гадоў беларускім фармацэўтычным прадпрыемствам удалося здзейсніць сапраўдную «рэвалюцыю»: павялічыць колькасць выпускаемых лекавых сродкаў у 9 разоў — са 105 да 927 найменняў. Праўда, доля арыгінальных прэпаратаў пакуль што не перавышае сярэд агульнага асартымента айчынных лекаў 2 працэнтаў. Напрыклад, у навукова-фармацэўтычных цэнтры РУП «Белмедпрэпараты» быў створаны арыгінальны сродка для фотадынамічнай тэрапіі раку (фоталон), які атрымаў высокую ацэнку міжнародных экспертаў. Фоталон паспяхова выкарыстоўваецца ў Беларусі і Расійскай Федэрацыі, а таксама праходзіць зараз рэгістрацыю на тэрыторыі Еўрасаюза. Добра вядомыя на постсавецкай прасторы і такія арыгінальныя беларускія распрацоўкі, як бутамінафен і дыясінол. І усё ж такі стварэнне новых арыгінальных прэпаратаў не з'яўляецца галоўным напрамкам дзейнасці беларускіх фармацэўтычных прадпрыемстваў.

Чаго хаваць, але сусветны фармацэўтычны рынак даўно падзелены, і беларусы, як і расіяны, там не чакаюць. Дарчы, сярэд зарэгістраваных у Беларусі лекавых сродкаў першае месца ўтрымлівае прадукцыя расійскіх вытворцаў.

Асноўны ўпор робіцца ў Беларусі на імпартазамышчэнне і выпуск джэнэрыкаў. Напрыклад, у 2006 годзе эканомія ад асваення джэнэрыкаў склала 858 тысяч долараў ЗША. А за перыяд з 1996 па 2006 год эканамічны эфект ад замяшчэння імпарту дасягнуў 23 мільянаў долараў. На 2007 год прадпрыемствам канцэрна «Белбійфарм» заплававана асваенне 28 новых найменняў прэпаратаў, 13 з якіх уваходзяць у пералік асноўных лекавых сродкаў, 24 прэпараты з'яўляюцца джэнэрыкамі і 4 — гэта арыгінальныя прэпараты.

Паводле слоў дырэктара Цэнтра экспертыз і выбарабавання ў ахове здароўя Генадзя Гадавальнікава, ва ўсім свеце актуальнасць набывае праблема біяэквівалентнасці джэнэрыкаў арыгінальным прэпаратам. Ёсць джэнэрыкі з даказанай эфектыўнасцю, а ёсць прэпараты, эфектыўнасць якіх трэба даказаць. У ЗША, напрыклад, ёсць спецыяльная «Аранжавая кніга», дзе пералічваюцца ўсе лекавыя сродкі з пазнакай, эквівалентныя яны ці не арыгінальнаму інавацыйнаму прэпарату. І на падставе гэтай кнігі складаюцца стандарты лячэння. Урач разам з пацыентам вырашаюць, які прэпарат апошняму прызначаць. Больш танны ці больш дарагі, менш ці больш эфектыўны. Вось вам усё інфармацыя аб правядзеных даследаваннях на біяэквівалентнасць, а вы ўжо самастойна вырашыце, колькі часу вы жадаеце ляжыцца — два, тры тыдні ці месяцы. Зразумела, з улікам пакупніцкай здольнасці пацыента. Беларусам таксама была б вельмі карысная такая кніга, — лічыць спецыяліст.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Выкладчык танцавальна-аэраэрауленгаца Цэнтра дапамогі спартсменам-інвалідам Ганна ГАРЧАКОВА і вы муча Аляксей выступаюць перад групай расійскіх і беларускіх ветэрану Влкіай Айчынай вайны, пас. Калодзічы, 25 мая 2007 года.

10 маладых брастаўчан ужо два гады займаюцца гэтым нестандартным відам спорту. Сянь паркуру заключаецца ў хуткім пераходзіні перашкоды без якіх-небудзь сродкаў і прыстававанняў. У паркуру змешаны некалькі відаў спорту — лёгка атлетыка, скакалажанне, гімнастыка.

ХВАРОБЫ... У СПАДЧЫНУ

(Заканчэнне. Пачатак на 5-й стар.)

— Ці можна абследаваць чалавека з «нуля»? Дапусцім, ён нікога не ведае пра стан здароўя сваякоў...

— Сучасная генетыка вельмі многае ведае, але падобнай дыягностцы не праводзіцца нідзе ў свеце. Тэарэтычна гэта магчыма, але праводзіць кожнаму чалавеку ўсе даследаванні неэтамна. Нягледзячы на тое, што сучасная генетыка вельмі многае ведае пра генетычныя мутацыі, яна ведае яшчэ далёка не усё. І нават калі сёння пратэставаць нейкага чалавека на усё, што толькі магчыма, усё роўна не ўдасца пралічыць усё варыянты. Акрамя гэтага, не для ўсіх захворванняў распрацаваныя генетычныя метады даследавання. Таму даследаваць прапануюць тым, хто мае адпаведны медыцынскі паказанні або ведае пра захворванне сваякоў. У нас праводзіцца, напрыклад, даследаванні па спадчынным тромбфіліям — змяненні ў арганізме, якія маюць больш высокую рызыку развіцця тромбозу і сасуду ў параўнанні з тымі, у каго няма падобных парушэнняў. Пагранічны лічбыца ўзрост 35—38 гадоў для жанчын і 40—45 гадоў для мужчын. Гэта не азначае, што калі ў гэтым узросце пара вырашыць нарадзіць дзіця, то абавязкова «шотсы» будзе дрэнна». Рызыка не. Але пэўна дадатковая рызыка існуе, і яе трэба браць пад увагу. Такой пары трэба пракарсультавацца з генетыкам напярэдні запланаванай цяжарнасці.

кірунку, наш цэнтр таксама ўдзельнічае ў іх. Наогул калі мы гаворым пра тэарэтычна здольнасць людзей, то агульна ацэнка рызыкі нараджэння дзіцяці з нейкай паталогіяй складае 5—6 працэнтаў.

— Ці можна гаварыць аб тым, што зараз назіраецца больш генетычных адхіленняў у параўнанні, скажам, з тым, што мела месца гадоў сто назад?

— Сёння мы ведаем пра генетыку значна больш, чым ведалі 100 гадоў таму. Тады наогул не гаварылі аб генетычнай схільнасці да тых ці іншых захворванняў. Метады дарадываў дыягностыкі не існавалі. Зараз распрацаваны і выкарыстоўваюцца складаныя лабараторныя метады генетычнай дыягностыкі. З'явіліся новыя эфектыўныя метады лячэння цэлага шэрагу спадчынных захворванняў.

— З узростам бягучае генетычны рызыкі прырастаюць?

— Сапраўды, з узростам узрасце частата гэтых новых змяненняў, генетычных парушэнняў, якія прыводзяць да захворванняў. Пакаго няма падобных парушэнняў, то тэарэтычна гэта магчыма. Але практычна ад прымянення гэтых метадаў медыцына пакуль даўрэка, паколькі патрабавання прывесці яшчэ цэлы шэраг даследаванняў па атрыманню гэтай клеткі, яе культываванню, накіраванню па пэўнаму шляху развіцця. І такія даследаванні распрацаваны ўжо ў нашай краіне.

вызначаць, якую дыягностыку трэба праводзіць падчас цяжарнасці.

— Частата адхіленняў у развіцці плода не звязана з прымяненнем падчас значацы высокіх тэхналогій, у прыватнасці, экстракарпаратынага апланацыі?

— ЭКА — гэта спосаб наступлення цяжарнасці, і таму частата ўзнікнення прыроджанай ці спадчынай паталогіі будзе такой жа, як і пры любой іншай цяжарнасці. Іншая справа, што сямейныя пары, якія ідуць на такога кітальту працэдур, прайшлі доўгі працэс лячэння. І таму ў гэтых жанчын могуць быць праблемы з выношваннем, такія дзеці часта нараджаюцца недонашанымі.

— Наколькі ў генетыцы мажучы выкарыстанне ствалавых клетак?

— Унікальнасць ствалавой клеткі ў тым, што яна можа развівацца ў любой тканцы. Але не усё так проста. На сёння найбольш актыўна ствалавыя клеткі займаюцца гематалагі. Што датычыцца лячэння спадчынных захворванняў, то тэарэтычна гэта магчыма. Але практычна ад прымянення гэтых метадаў медыцына пакуль даўрэка, паколькі патрабавання прывесці яшчэ цэлы шэраг даследаванняў па атрыманню гэтай клеткі, яе культываванню, накіраванню па пэўнаму шляху развіцця. І такія даследаванні распрацаваны ўжо ў нашай краіне.

Добра пацець — не вельмі добра

Потавыдзяленне — адна з важнейшых функцый рэгуляцыі жыццядзейнасці арганізма. Пот выпрацоўваецца потавымі залозамі і, выпарваючыся, ахаладжае паверхню цела, засцерагаючы арганізм ад перагрэву. Таму ўсе мы — незалежна ад полу, узросту, вагі — пацеем. Кожны з нас хоча раз у жыцці адчуваць сябе няёмка ад раптам «прамоклых» далоняў, вільготных ступняў. Гэта нармальна. Нармальна, калі такія сітуацыі ўзнікаюць эпизадычна. Іншая справа, калі з натуральнага працэсу пацеення ператвараецца сур'ёзную праблему. У некаторых людзей інтэнсіўнае потавыдзяленне пачынаецца ў адказ на нязначнае хваляванне, стрэс, а зусім не таму, што яны толькі што разгрузілі паўвагона або апынуліся сярэд пастыні ў 45-градусную спякота. Павышаная паліваецца (гіпергідроз) з'яўляецца хваробай, а не касметычным дэфектам, і лечыцца ўрачом. Прычыны патлівасці вызначаюцца анатамічнымі асаблівасцямі кожнага чалавека і асаблівасцямі абмену рэчываў. Яны ў сваю чаргу залежаць ад стану вегетатывунай нервовай сістэмы, дыеты. Напрыклад, вельмі вострыя стравы амаль заўсёды выклікаюць «прыступ» патлівасці, і калі вы злоўжываеце імі, то нядзіўна, што пакуцеце ад павышанага потавыдзялення. Акрамя таго, спецыі, цыбуля, часнок у ежы яшчэ і надаюць поту асабліва моцны, рэзкі і непрыемны пах.

Потавыдзяленне — адна з важнейшых функцый рэгуляцыі жыццядзейнасці арганізма. Пот выпрацоўваецца потавымі залозамі і, выпарваючыся, ахаладжае паверхню цела, засцерагаючы арганізм ад перагрэву. Таму ўсе мы — незалежна ад полу, узросту, вагі — пацеем. Кожны з нас хоча раз у жыцці адчуваць сябе няёмка ад раптам «прамоклых» далоняў, вільготных ступняў. Гэта нармальна. Нармальна, калі такія сітуацыі ўзнікаюць эпизадычна. Іншая справа, калі з натуральнага працэсу пацеення ператвараецца сур'ёзную праблему. У некаторых людзей інтэнсіўнае потавыдзяленне пачынаецца ў адказ на нязначнае хваляванне, стрэс, а зусім не таму, што яны толькі што разгрузілі паўвагона або апынуліся сярэд пастыні ў 45-градусную спякота. Павышаная паліваецца (гіпергідроз) з'яўляецца хваробай, а не касметычным дэфектам, і лечыцца ўрачом. Прычыны патлівасці вызначаюцца анатамічнымі асаблівасцямі кожнага чалавека і асаблівасцямі абмену рэчываў. Яны ў сваю чаргу залежаць ад стану вегетатывунай нервовай сістэмы, дыеты. Напрыклад, вельмі вострыя стравы амаль заўсёды выклікаюць «прыступ» патлівасці, і калі вы злоўжываеце імі, то нядзіўна, што пакуцеце ад павышанага потавыдзялення. Акрамя таго, спецыі, цыбуля, часнок у ежы яшчэ і надаюць поту асабліва моцны, рэзкі і непрыемны пах.

Пазбавіцца ад вечна ліпкіх далоняў дапамогуць ванначкі з яблычным воцатам (3 ч. лыжка на 1 л вады), з моцным растворам чаю. Рэкамендуецца таксама паперамена апускаць рукі то ў халодную, то ў гарачую ваду. Працягласць працэдур — 5 хвілін.

Для барацьбы з павышанай патлівасцю прызначаны таксама дэзадаранты і антыперспіранты. Многія лічаць, што гэта адно і тое ж, але гэта не так.

Дэзадаранты змагаюцца з пахам, але не з потам. У іх склад уваходзяць адушкі, а таксама рэчывы, якія знішчаюць мікраарганізмы, гэтым пацеець вы працягваеце. Для павышэння эфектыўнасці дэзадаранты наносюць на чыстую скуру, каб іх водар не змешваўся з «кустылівым» пахам поту. Дарчы, найрасцейшым дэзадарантам, які знішчае пах поту, з'яўляецца раствор пітной соды. Значыць у растворы сурвэтку і патрыце скуру. Змываць раствор не трэба. Гэты прости прыём можа дапамагчы вам у многіх выпадках, напрыклад, падчас паездкі.

Антыперспіранты змяняюць выдзяленне поту. У іх склад уваходзяць солі алюмінію, радзей цынку, якія звужаюць або закрываюць пратокі потавых залозаў, перашкаджаючы выхату поту вонкі. Скура пры гэтым застаецца сухой. З мікраоб'ём перспіранты практычна не змагаюцца. Наносіць гэтыя сродкі лепш раніцай пасля душу. Варта ўлічыць, што, паколькі потавыдзяленне з'яўляецца важнай функцыяй арганізма, цалкам блакаваць яе нельга. Таму з антыперспірантамі трэба быць асцярожна: не выкарыстоўваць іх кожны дзень і наносіць на вельмі абмежаваныя участкі цела (ногі, падлахаі). Іх нельга прымяняць ва ўмовах, калі адбываецца моцнае потавыдзяленне — пры фізічных нарузках, у саўне і г.д. Па гэтай жа прычыне нельга злоўжываць імі і ў спякоту — арганізм пацее, а пот, які выдзяляецца, назпаваецца пад скурай. Сёння часцей за ўсё можна сустраць дэзадаранты-антыперспіранты, якія валодаюць уласцівасцямі абодвух сродкаў. Яны выпускаюцца як у адушкай, так і без яе. Апошняя калярына для тых, хто не хоча змешваць водар сваіх любімых духоў з іншымі пахамі. Варта таксама адзначыць, што ўзровень рН у падлахваў уладзіне ў жанчын і мужчын розны, таму не карыстацца дэзадарантамі-антыперспірантамі, прызначанымі даць адпачынку і сваёй скуры, прымяняючы толькі звычайныя сродкі гігіены.

Як багча, сродкі для барацьбы з потам ёсць. Выбар за вамі!

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Насустрач Пекіну

Да пачатку XXIX Летніх Алімпійскіх гульняў у Пекіне застаецца 436 дзён

Спецвыпуск № 2 газеты «Звязда» і Нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь

ХУТЧЭЙ, ВЫШЭЙ, МАЦНЕЙ...

Беларускія спартсмены рыхтуюцца да летняй Алімпіяды і зарабляюць ліцэнзіі

Сёлетняя праводзіцца 20 чэмпіянату свету і 14 кантынентальных першынстваў (ужо адбыліся 5 сусветных форумуў і 8 кантынентальных). Колькі ліцэнзіяў заваявалі беларусы на летнюю Алімпіяду-2008, аб механізме абдору атлетаў у Гульнў ў Пекіне, аб вырашэнні праблемы акліматызацыі расказа намеснік міністра спорту і турызму Дзмітрый ШЫЧКО.

бадмінтон, веласпорт, тэніс, фехтаванне) могуць здабыць пропускі на этапах Кубка свету, бо працісць абдор на Алімпіяду магчыма і па сусветнаму ці еўрапейскаму рэйтынгу.

Аб акліматызацыі

Метадыка падрыхтоўкі спартсменаму выпрацавана гадамі, а вось з акліматызацыяй у Кітаі, дзе ўпершыню пройдзе Алімпіада, наша зборная сутыкнецца ўпершыню. Зараз спецыялісты робяць усё магчымае, каб беларусы ў Пекіне нікога не перашкаджала канцэнтрацыя на спаборніцтвах.

У кожнага віду спорту свае асаблівасці і яны ўплываюць пры вырашэнні праблемы адаптацыі ў замежнай краіне. Напрыклад, вяславышчыкі ў час выступлення і трэнероў будучы знаходзіцца на адкрытым паветры, пад праменямі сонца, а баксёры, фехтавальшчыкі і гімнасты спаборнічаюць у памяшканнях. Ад гэтага і залежыць, за колькі дзён спартсмену патрэбна прыбыць у алімпійскую вёску, каб быць у форме, а не пакутаваць ад змены клімату і часовага пояса.

— У нас ужо ёсць напрацоўкі, бо былі ў Алімпіяды ў Токію, Сіднеі, Атланце. У кожнага кантынента свае нюансы, — тлумачыць Дзмітрый Шычко. — Каб справіцца з акліматызацыяй, мы мадэлюем сітуацыю, а для гэтага выкарыстоўваем навукова-медыцынскіх патэнціялаў. Для вывучэння ўплыву ўмоў на арганізм спартсменаў, Міністэрства спорту і турызму камандзіраваў у Кітай на навуковыя зборы і чэмпіянату свету групу медыцынскага суправаджэння. Эксперымент праводзіцца на юніёрскай зборнай. Не так даўно з Кітая вярнулася наша каманда па тэксандо, у складзе якой таксама выязджала група спецыялістаў — біяхімікі, фізіялаг і іншыя. Плануем выезд нашых вучоных на шэраг спартыўных мерапрыемстваў. У прыватнасці на сумесны збор з камандай Кітая беларуская зборная па мастацкай гімнастыцы».

Аб сумеснай падрыхтоўцы

Нагадаю, што ў групе «А» (аснова нацыянальнай зборнай) да Алімпіяды рыхтуюцца 166 чалавек. Здавалася б, прадстаўнікі розных краін — канкурэнты на беговай дарожцы, на рынку і г. д., у кожнага свае сакрыткі, але і нашы, і замежныя атлеты дзеляцца вопытам і арганізуюць сумесныя зборы, прадастаўляючы свае спартыўныя базы. Напрыклад, нашы пльюшчы выкарыстоўваюць украінскія базы. У вольнай, грэка-рымскай барацьбе, дзюдо практыкуюцца спартыўныя сумесныя трэнеры. У «Стэйк» прыязджаюць спартсмены Ізраіля, Эстоніі, Літвы, Расіі, Грузіі, Малдовы, Амерыкі, Азербайджана. Нашы вольныя трэнеры ўжо ў Дагестане, легкаатлеты — у Кіславары, Крым, Еўраторыі, Ялце. Паміж спецыялістамі нацыянальных каманд наладжаны абмен ведамі.

Пекінская «капуста»

Алімпійскі суперпрыбытак?

Арганізатары Гульняў у Пекіне ў 2008 годзе маюць намер атрымаць шматмільённы прыбытак. Міжнародны алімпійскі камітэт лічыць, што Пекін паб'е ўсе рэкорды прыбытковасці, устаноўлены яшчэ ў 1984 годзе ў Лос-Анджэлесе. Як вядома, 23 гады таму Савецкі Саюз і краіны сацлагера, за выключэннем Югаславіі і Румыніі, байкацэравалі Алімпіяду ў ЗША. Тым не менш прыбытак ад правядзення XXIII Алімпійскіх гульняў склаў тады 220 мільянаў долараў. Самі ж арганізатары ўстанавілі мэтавы ўзровень прыбытковасці на куды больш сціплай аднацы ў 16 мільянаў долараў. Аргкамітэт Алімпіяды-2008 ужо заключыў пагадненні з 10 кітайскімі спонсарамі ў дадатак да 11 кампаній, якія маюць дагавор з МАКАм.

— Мы б хацелі атрымаць адзін мільярд долараў у выглядзе спонсарскіх паступленняў, але для гэтага патрэбна шмат зрабіць, — заявіў віцэ-прэзідэнт аргкамітэта Цзян Сююкі.

Як стала вядома, Пекін павісці бюджэт арганізацыі Гульняў з 1,625 мільярада долараў да амаль двух мільярадаў, часткова з-за п'янтанай забеспячэння бяспечна. Продаж білетуў на спаборніцтвы павінен пачацца ў наступны годзе. Цэны на іх пакуль не ўстаноўлены, але, як адзначыў выканаўца віцэ-прэзідэнт аргкамітэта Лю Цзіньмін, кошт білету на цырымонію адкрыцця і некаторыя папулярныя спаборніцтвы будзе даволі высокім.

У Алімпійскіх праграме — папаўненне!

У праграму Алімпійскіх гульняў у Пекіне ўключана плаванне на адкрытай ваду. У сувязі з гэтым Міжнародная федэрацыя плавання (ФІНА) выразіла вліку ўдзячнасць выканаўцаў мкітэту МАКА, які прыняў рашэнне аб уключэнні ў праграму Алімпійскіх гульняў-2008 дадатковую дысцыпліну для мужчын і жанчын — заплыў на адкрытай вадузе дыстанцыяй у 10 км.

— Гэтае рашэнне робіць больш важкай праграму па водных відах спорту ў алімпійскай праграме. У той жа час у ФІНА з'яўляецца дадаткова адказнасць, якую мы раздзелім з нацыянальнымі федэрацыямі і кантынентальнымі асацыяцыямі і працянем работу ў накірунку развіцця нашага віду спорту па ўсяму свету, — скажаў прэзідэнт ФІНА епіцідант Мустафа Ларфаў.

Цяпер усё п'яць дысцыплін ФІНА — плаванне, скачкі ў ваду, воднае пола, сінхроннае плаванне і плаванне на адкрытай вадузе будуць прадастаўлены ў алімпійскай праграме.

Генадзь АЛЯКСЕЕНКА, першы віцэ-прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь:

«ЗАВАЯВАННЕ АЛІМПІЙСКАГА МЕДАЛЯ БУДЗЕ ЗАЛЕЖАЦЬ І АД МАРАЛЬНА-ВАЛЯВЫХ ЯКАСЦАЎ СПАРТСМЕНА»

Сёлетняя майская спякота і высокая вільготнасць паветра ў многім нагадвае надвор'е, якое будзе на летніх Алімпійскіх гульнях-2008 ў Пекіне. Зразумела, што ў такіх умовах спартсменам, якія з'яўляюцца на старты чатырохгодова ў кітайскую сталіцу, прыйдзецца нялёгка.

Як трэніруюцца беларускія атлеты, каб падысці да XXIX Алімпійскіх гульняў у выдатнай спартыўнай форме? Ці існуюць праблемы, якія патрабуюць неадкладнага вырашэння? На гэтыя і іншыя пытанні карэспандэнту газеты адказае памочнік Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па пытаннях спорту, першы віцэ-прэзідэнт НАКА Рэспублікі Беларусь Генадзь АЛЯКСЕЕНКА.

— Генадзь Паўлавіч, да пачатку Алімпіяды ў Пекіне застаецца крыху больш за год. Як вы адзначаеце баявую гатоўнасць беларускіх алімпійцаў да важнейшых стартуў чатырохгодова?

— Скажаць, што атлеты хоць сёння гатовыя адпраціцца за медалямі ў кітайскую сталіцу было б няправільна. Бо падрыхтоўчыцык да Алімпіяды складаецца з многіх спаборніцтваў, якія праходзяць на працягу некалькіх гадоў пачынаючы з Алімпіяды, і фарсіраваць падрыхтоўку заганда няма патрэбы.

Праўда, нагадаю ўсім яшчэ ў раз, што падрыхтоўка да Алімпіяды ў Пекіне пачалася адразу пасля таго, як патух алімпійскі агонь у Афінах. Пры гэтым работа вялася і вядзецца з улікам тых нявыкананых заданняў, якія мелі нашы спартсмены на Гульнях ў Грэцыі, але не дасягнулі намераных вынікаў. Многія, пэўна, ведаюць, што ўжо даўно створаны Аргкамітэт «Пекін-2008», які ўзначальвае віцэ-прэміер беларускага ўрада Аляксандр Косінец. На поўную моц заздзейнічаю на матэрыяльнае, медыцынскае, навуковае забеспячэнне спартсменаў-алімпійцаў. Да дробязяў адна з асноўных задач — распусціна накіраванне харчавання, экіпіроўкі, прылёту-адлёту алімпійцаў у залежнасці ад віду спорту.

— Генадзь Паўлавіч, план па колькасці заваяваных медалёў існуе?

— Паездка спартсменаў на Алімпійскія гульні традыцыйна суправаджаецца нарананямі некаторых спецыялістаў: маўляў, усё роўна павезла турыстаў, якім ні ў якім разе не спеваць не толькі медаль, але і месца ў першай дзесятцы?

— Намек зразумеў. Таму спяшася апырэдыць падзеі і скажаць, што ў складзе дзеючых спартсменаў, якія будуць абараняць у Пекіне гонар Беларусі, будуць толькі тыя, хто даказа на працягу перадалімпійскага цыкла сваю годнасць на ўдзел у важнейшых стартуах. У пацярджэнне сваёй славы скажаць, што на першым этапе падрыхтоўкі да АФ-2008 было заздзейнічана 302 атлеты ў 25 відах спорту. Цяпер гэтая колькасць прэзідэнта на паездку ў Кітай зменшылася амаль удвая: на другім этапе падрыхтоўкі будуць працягваць 166 спартсменаў, якія складаюць так званую групу «А», гэта значыць, аснову будучай каманды. Далей будуць і трэці, і чварцтыя, і пятыя этапы. І усё гэта зроблена для таго, каб у ліпені — пачатку жніўня 2008 года мы мелі сапраўдную бяздольную каманду, на ўсю распусціна накіраванне харчавання, экіпіроўкі, прылёту-адлёту алімпійцаў у залежнасці ад віду спорту.

— Генадзь Паўлавіч, план па колькасці заваяваных медалёў існуе?

— Думам, што не буду арыгінальным, калі скажу, што беларускія алімпійцы павінны выступіць на спартыўных арнах Пекіна як мінімум не горш, чым у Афінах.

нах, дзе ў нас было заваявана 15 камплектаў алімпійскіх узнагарод і 10 чварцтыя месцаў, якія павінны былі перарасці ў месцы на п'едэстале. Але ж будзем аб'яўляць аб'ёмнае выкарыстанне выступленняў у Афінах дзесці не надарэаваалі псіхалаг, дзесці не ў поўным аб'ёме былі выкарыстаны ўсе магчымыя нашай спартыўнай навуцы і медыцыны...

— Дарчы, пытанні фармакалагічнага і медыцынскага забеспячэння заўсёды налілі востры характар у асродкі кіраўніцтва алімпійскага руху краіны.

— Так будзе і на гэты раз. Як гэта ні сумна ўсведмляць, але апошнія Алімпійскія гульні паказалі, што фармакалогія і медыцына могуць стаць нашымі самымі слабымі месцамі. Таму зараз у нас шмат увагі надаецца гэтаму пытанню. Як вы ведаеце, у нас ужо працуе антыдопінгавая агенцтва, ствараецца ўласная лабараторыя. Адна з цэляў пераважных нашых задач — не страціць спартсмена, лічыце, за дзе Алімпіяды па прычыне нейкіх магчымых недарэчнасцяў з прымяненнем нават не наўмысна лекаў і прэпаратаў, якія знаходзяцца ў спісе забароненых.

— Генадзь Паўлавіч, у спартыўных колах зараз можа папачуць аб кітайскай «экспансіі» Алімпійскіх гульняў у Пекіне. Маўляў, як бы хто ні стараўся, але кітаіцы ў сябе на радзіме нікому не дазваляць сабраць багаты медальны ўраджай...

Матэрыялы спецыяльна падрыхтавалі Уладзімір ЗДАНОВІЧ і Ірына ПРЫМАК.

Пачатак летніх школьных каникулаў супрацоўнікі ДАІ лічаць адным з самых складаных перыядаў у годзе, калі колькасць дарожна-транспартных здарэнняў з удзелам дзяцей і падлеткаў узрасце ў разы.
У Беларусі штогод адбываецца каля 7 тысяч дарожна-транспартных здарэнняў, у якіх кожны дзень гінуць у сярэднім 4—5 чалавек і каля 20 атрымліваюць раненні. Так, за чатыры месяцы 2007 года ў Беларусі адбылося 1976 дарожна-транспартных здарэнняў, у якіх 422 чалавекі загінулі, 2052 атрымалі цялесныя пашкоджанні рознай ступені цяжкасці. Асабліва турботу ў інспектараў ДАІ выклікаюць дарожна-транспартныя здарэнні з удзелам дзяцей.

— Праблема дзіцячага дарожна-транспартнага траўматызму — адна з асноўных у сферы дарожна-транспартных здарэнняў, — расказвае начальнік аддзялення арганізацыі ўзаемадзеяння са сродкамі масавай інфармацыі і прапаганды бяспячкі дарожнага руху ўпраўлення Дзяржаўнага інспекцыі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь Ганна БАНАДЫК. — Сялёта гэта праблема нас стала хваляваць асабліва, бо за чатыры месяцы ў рэспубліцы здарылася 144 ДТЗ з удзелам юных удзельнікаў дарожнага руху, у якіх 18 дзяцей загінулі, 139 атрымалі траўмы. Для параўнання: за аналагічны перыяд мінулага года ў 141 ДТЗ загінула 12 дзяцей і 134 было траўмавана. Так што адзначаецца некаторы рост, які мы звязваем у першую чаргу з вольнай дарожкай. Паколькі дзеці прызнаюць віноватымі толькі ў 56 выпадках з 144 ДТЗ, дзе загінула двое дзяцей. Гэта значыць, што 16 дзяцей загінула выключна па віне дарослых.
Аналіз механізмаў ўзнікнення ДТЗ з удзелам дзяцей паказвае, што прычынай многіх з іх было грубае парушэнне правілаў дарожнага руху: пераход праз праезную частку ў неўстаноўленым месцы, нечаканы выхад з-за транспартнага сродку ці іншых прадметаў, якія абмяжоўваюць агляд вадзіцеля, неадпрадказанне сігналам рэгулявання дарожнага руху і гульні на праезнай частцы. Ганна Эдвардаўна прывяла зусім «свежы» прыклад: — Літаральна два дні таму іду на праспект Незалежнасці, дзе па

чатыры паласы ў адным і ў другім накірунку, і бачу, як прыкладна шасцігадовае хлопчык з вялікімі навушнікамі на галаве вырашыў перабыць праспект там, дзе яму забаронілі. Нават не азірнуўшыся па баках. Трэба аддаць належнае рэакцыі вадзіцеляў, якім нейкім чынам удалося пазбегнуць трагедыі. Я думала, што такіх выпадкаў ў нас ужо няма, аднак гэты выпадак чарговы раз пераканвае мяне ў тым, што дзецям неабходна кожны дзень нагадваць аб правілах элементаў бяспечнага знаходжання на дарозе — што пераходзіць дарогу можна толькі на пешаходным пераходзе і толькі на зялёнае святло. Дзіцяці трэба растлумачыць, што перад тым, як пераходзіць дарогу, неабходна зрабіць адзін «кантрольны» крок на праезную частку, тым самым абазначыўшы сваю прысутнасць на дарозе, спыніцца, азірнуць і ўпэўніцца ў тым, што вадзіцелі заўважылі яго намер перайсці дарогу.
Яшчэ адна карысная парада супрацоўнікаў ДАІ — гэта растлумачыць дзецям, што аўтамабіль адразу не спыняецца, наўрад ці яны гэта ведаюць. Прычым зрабіць гэта можна ў выглядзе гульні, калі вы стаіце на пешаходным пераходзе, бачыце удзельчыні машыну і паспрабуйце разам адгадаць, праз колькі секунд яна парэаўнаецца з вамі. Такая ролевая гульня дапамагае дзіцяці лепш арыентавацца ў дарожнай сітуацыі.
Паводле статыстыкі, 32 працэнты ДТЗ ў агульнай структуры здарэнняў з удзелам дзяцей склада-

руху ў цёмны час сутак па неасвежэных дарогах вадзіцель бачыць толькі частку дарогі, якая асвечана фарамі аўтамабіля. Асабліва складана заўважыць яму ў цемры пешаходаў і веласіпедыстаў. Па гэтай прычыне 45 працэнтаў усіх ДТЗ Беларусі адбываюцца ў цёмны час сутак. Таму зараз усім жыхарам рэкамендуецца карыстацца флікерамі, каб абазначыць сябе на дарозе і даць магчымае вадзіцелю ўбачыць пешахода ці веласіпедыста на дарозе як мапа раней. Флікеры зроблены са спецыяльнага матэрыялу, які ў адрозненне ад звычайных матэрыялаў — не рассявае святло, а адбівае яго. Спецыяльна для дзяцей флікеры зроблены ў выглядзе зярэчкі і іншых муляжскіх пераахвотаў. Даследаванні паказалі, што выкарыстанне пешаходнага святлоадбівальніка змяняе рызыку наездзе на пешахода ў цёмны час сутак на 85 працэнтаў.

З наступленнем летніх каникулаў інспектараў ДАІ хвалюе яшчэ адна катэгорыя патацэнцыйных ахвяраў ДТЗ — і маладзёўства, і матацыклісты. Бацькі кляпоўчы дзецям на лета веласіпеды, а растлумачыць, дзе ім можна ездзіць, а дзе не — забываюцца. Многія падлеткі едучы на адпачынку ў вёску, дзе выво-дзяць старыя машыны і гродушка каленца. Нельга прышліваць адным зменам бяспечнага адрозна некаторых пасажыраў, у тым ліку і дзіцяці.

— Часта задаюць пытанне: «Ці можна перавозіць маленчкіх дзяцей на каленках?», — расказвае Ганна Эдвардаўна. — Мы адказваем, што можна, але толькі на заднім сядзенні і калі дарослы прышліпенні рызменем бяспечкі. На прызднім сядзенні дзяцей на каленках у дарослых перавозіць нельга. Хацелася б, каб людзі гэта засвоілі і ўсевадзялі той факт, што, як правіла, ў ДТЗ гіне не сам вадзіцель, а той, хто знаходзіцца з ім побач на прызднім сядзенні.
Яшчэ адзін аспект бяспечнага дарожнага руху — гэта флікеры. Пры

такі від транспарту не прадуладжаны для горада — гэта сродкак рамяшчэння ў нейкіх курортных зонах і выкарстоўваецца ён, каб даехаць на пляж, а не ездзіць па гораду, — паведаміла Ганна Банадык. — Бацькі, кляпоўчы сваім дзецям мапеды, не разумеюць, што на прамо дарозе іх дзіця яшчэ як-небудзь ехаць будзе, але пры паваротах ці разваротах справіцца з кіраваннем ён ужо не ў сілах і з ім можа здарыцца бяда.
Што датычыцца дня тыдня, у які больш за ўсё здараецца ДТЗ з удзелам дзяцей — гэта субота. Хоць здавалася б, што ў выхадны дзень дзельца павінны знаходзіцца надарот пад большай пільнай увагай дарослых.

Праблема дзіцячага траўматызму падчас ДТЗ разглядаецца на самым высокім узроўні — праводзяцца розныя прафілактычныя мерапрыемствы і для дзяцей, і для іх бацькоў. Так і сёлетні міністр унутраных спраў Рэспублікі Беларусь аб'яўлена рэспубліканская прафілактычная акцыя «Усёй краінай да бяспечнасці дзяцей на дарогах», якая пройдзе з 21 мая па 12 верасня ў некалькі этапам. У ёй будуць задзейнічаны ўсе службы міліцыі, Міністэрства адукацыі, Міністэрства аховы здароўя і іншыя зацікаўленыя арганізацыі. Да 3 ліпеня плануецца правесці тры велапрабегі па месцах баявой славы. Асноўны этап пройдзе з 30 мая па 28 жніўня. Ён распачнецца адрэчым 35-га юбілейнага агляда-конкурсу юных інспектараў дарожнага руху, куды ўжо запрошаны 7 замежных каманд з Расіі, Украіны, Малдовы, Літвы, Швейцарыі, Германіі і Англіі. Акрамя таго, ва ўсё аздаруаўленчы лагера будзе працаваць ўласны інспектар ДАІ, які будзе весці растлумачальныя гутаркі з дзецьмі. Пад эгідай ДАІ будуць арганізаваны прафілактычныя змены, дзе пад кіраваннем ДАІ падлеткі змогуць навучыцца на аўтамабілі і матацыклі. З 25 жніўня па 9 верасня пройдзе яшчэ адзін этап акцыі «Бяспечнага дарога ў школу», мэтай якой будзе — нагадаць раслабленым на лета дзецям правілы дарожнага руху.
Марына ПЫРКОВА.

Еўра-2008 «ЧАС X» НАБЛІЖАЕЦЦА

Іракі беларускай футбольнай зборнай пачалі падрыхтоўку да кваліфікацыйных матчаў з балгарамі да чэмпіянату Еўропы-2008. Першы прайдзе ў Мінску 2 чэрвеня, другі — 6-га ў гасцях.
Пакуль футбалісты чакалі аўтобуса, абмяркоўвалі справы ў клуббах, гутарылі аб сваіх справах і адказвалі на пытанні журналістаў. Аднак не ўсе. Нападчыны «Гомеля» Раман Васілюк, якога даўно не было бачна ў футболе, нацыянальнай зборнай, трымаўся няяку ў баку ад касіка «асновны» і не пажадаў гутарыць з журналістамі. Варатар «Масквы» Юрый Жаўноў пасля нядаўняга пройгрышу ў фінале Кубка Расіі быў не ў настроі.
— Я не сумны. Гэта вам падаецца, — адрозна заўважыў Юра. — Аджук у мяне гэта татуіроўка (паказвае на руку)? Так, зрабіў. Нічога такога яна не азначае.
— Што непакоіць перад матчам?
— Усё нармальна. Толькі, мабыць, хвалюе, што псіхалагічна мне заўжды цяжка гуляць дома.
— Балгары па сілах нашай зборнай?
— (Задумваецца.) Не хачу казаць, быццам мы слабейшыя за сапернікаў, але мне здаецца, сваім класам балгары крэйвы вышэй. Аднак гэта не значыць, што мы збіраемся ім праіграваць. Пасля 6 чэрвеня паглядзім, хто на той варты.
Дзясні Коўба надарот быў у бадрэўнай настроі і, як заўжды, адказаў каротка.
— Што ведаеш аб балгарх?
— Нічога.
— Гэта добра ці не?
— Трэнер нам усё, што трэба ведаць, расказаў і паказаў, будзем мець уяўленне аб балгарх.

Завяршыліся ўсе сустрэчы 7-га тура чэмпіянату Беларусі. Вынікі апошніх матчаў: МТЗ-РІПА (Мінск) — «Дынама» (Мінск) — 1:0, «Шахцёр» (Салігорск) — «Днепр» (Магілёў) — 2:0, «Нафтан» (Наваполацк) — «Мінск» — 3:0, «Смаргонь» — «Дарыда» (Ждановічы) — 1:1, «Тарпеда» (Жодзіна) — «Нёман» (Гродна) — 0:0. Пасля 7-га тура ў тройцы лідараў — БАТЗ (18 ачкоў), МТЗ-РІПА (14), «Нёман» (12). Спіс глебабардэраў узначальвае «гамляччын» Раман Васілюк (9 галоў).

Спорт—тайм ЧЭМПІЯНАТ БЕЛАСУСЬ: СЁМЫ ТУР

Завяршыліся ўсе сустрэчы 7-га тура чэмпіянату Беларусі. Вынікі апошніх матчаў: МТЗ-РІПА (Мінск) — «Дынама» (Мінск) — 1:0, «Шахцёр» (Салігорск) — «Днепр» (Магілёў) — 2:0, «Нафтан» (Наваполацк) — «Мінск» — 3:0, «Смаргонь» — «Дарыда» (Ждановічы) — 1:1, «Тарпеда» (Жодзіна) — «Нёман» (Гродна) — 0:0. Пасля 7-га тура ў тройцы лідараў — БАТЗ (18 ачкоў), МТЗ-РІПА (14), «Нёман» (12). Спіс глебабардэраў узначальвае «гамляччын» Раман Васілюк (9 галоў).

ГРМБРОЎСЬКІ У ФІНАЛЕ АХЛ

Днямі адбыўся першы матч фінальнай серыі НХЛ. Былы клуб беларускага абаронцы Руслана Салея «Анахайм» выйграў у «Атавы» (3:2). 27 мая ў паўфінальнай серыі першынства АХЛ «Гамільтан Бульдого» — «Чыкага Бульдого» была пастаўлена кропка. Канадскі клуб, за які гуляе беларус хакеец Міхаіл Грэмброскі, перамог сапернікаў — 3:1 і прабыў у фінал АХЛ. Беларусь заўважыў пераможную шайбу за «Гамільтан». Нагадаю, што «Гамільтан Бульдого» — фарм-клуб «Манрэаля Канадзіен» з НХЛ, за які выступае беларус Андрэй Касціцян. Дарэчы, не так даўно галоўную каманду папоўніў і яго малодшы брат 20-гадовае нападчыны Сяргей Касціцян. Ён заключыў кантракт з 24-разоваым удадальнікам Кубка Стэнлі на тры гады.

РАМАРЬЮ СТАНЕ БРОНЗАВЫМ

У Рыа-дэ-Жанейра з'явіцца помнік 41-гадоваму Рамарыю, футбалісту «Васка да Гамы», які 21 мая зрабіў тысячную гол у сваёй кар'еры і стаў другім іграком пасля Пеле, каму ўдавалася праявіць такія ж галеадорскія якасці. Свой тысячны мяч Рамарыю адрэаў у вароты «Спорт Рэсіфе» з пенальці. Манумент форварду будзе ўстаноўлены ў чэрвені на стадыёне яго клуба. Над стварэннем скульптуры працуе бразільскі Асору Карэа. Цікава, што вышыня помніка — 169 сантыметраў і менавіта такі рост у Рамарыю.
Ірына АНАТАВА.

Рамарыю і яго тысячны мяч.

Прадпрыемствы гандлю гатовы задаволіць павышаны попыт на прахаладжальныя напіткі

Прадпрыемствы гандлю гатовы задаволіць павышаны попыт насельніцтва на прахаладжальныя напіткі ў гарачае надвор'е, паведаміў карэспандэнту БЕЛТА намеснік начальніка ўпраўлення арганізацыі спажывецкага рынку харчовых тавараў Міністэрства гандлю Аляксандр Цямрук.
Паводле яго слоў, за чатыры месяцы гэтага года ў Беларусі рэалізавана 11,2 мільярд безалкагольных напіткаў, што на 6,7 працэнта больш, чым за аналагічны перыяд мінулага года. Аб'ём рэалізацыі сокаў за гэты перыяд павялічыўся на 30 працэнтаў і склаў 76,6 мілья. умоўных слоўкаў.
Суб'есядні адзначыў, што па выніках ма продажы безалкагольных прахаладжальных напіткаў і сокаў будучы істотна вышэйшы, таму што ў гарачыню гэта прадукцыя карыстаецца павышаным попытам. Гандлёвыя прадпрыемствы арганізавалі больш як 3 тыс. месца вынаснага гандлю ў зонах адпачынку і масавых гулянняў. У многіх вулічных гандлёвых кропках устаноўлены прахаладзільныя камеры.
Разам з тым спецыяліст адзначыў, што не ўсе індывідуальныя прадпрыемствы, якія маюць вулічныя кіёскі, сочаць за попытам і своєчасова завозаць прадукцыю. У прыватнасці, у мінулыя выхадныя дні ў многіх мінскіх кіёсках прахаладжальныя напіткі адсутнічалі. Неправорлівасць індывідуальных прадпрыемлінаўкаў негатыўна ўплывае на якасць гандлёвага абслугоўвання насельніцтва ў цэлым. Таму Мінісгандаль і тэрытарыяльныя ўпраўленні гандлю аб'яўляюцца і Мінскага гарвыканкама цяпер бяруць гэтыя пытанні пад асаблівы кантроль.

Запаслівы адстаўнік

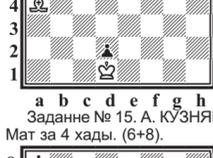
Аператыўнікі з абласнога УУС, зазіраўшы на кватэру да ваеннага пенсіянера па вуліцы Суворава ў Брэсце, знайшлі там склад зброі. Пенсіянер прыхаваў дзве вінтоўкі, карабін, рэвальвер, паліўнічныя стрэльбы, патроны — пералік дасягнуў 200 найменшай боепрыпасу. Там жа знаходзілася некалькі станкоў, на якіх можна было рамантаваць і вырабляць зброю.
Адстаўніка адрэаўлі ў ізалятар і завялі крмінальнаму справу.
Сымон СВІТСУНОВІЧ.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

Юбілейны конкурс «Звязда»-90

Заданне № 14. У. СТАРА-ЖЭНКА. Мат за 4 хады. (7+4).

Заданне № 15. А. КУЗНЯЦОЎ. Мат за 4 хады. (6+8).

Заданне № 16. С. ЗАХАРАЎ. Мат за 5 хадоў. (4+7).

Заданне № 3. 1. c4! Заданне № 4. 1. Се1! Заданне № 5. 1. Кb6! --- 2.

Фd1 і 3. Фd5x. 1. ... Крd6 2. е5+ 1. ... d5 2. еd5. 1. ... Крd4 2. е5.

Заданне № 6. 1. Фf3! Кр:c4 2. Сd3+ 1. ... Сg3 2. Лf4. 1. ... Сg1 2. Сс6 1. ... К-- 2. Сd5. 1. ... d5 2. Фe3+.

Нашы чытачы з Мінска Віктар Быкаў укажаў на нерашальнасць 1. ... Лh6 і дабаўляе чорную пешку на h3.

Заданне № 7. 1. Ф:d3! --- 2. Кf4+ 1. ... Кd3 2. Лf5+ 1. ... Ф:d7 2. Ф:d7. 1. ... Кf3 2. Ф:f3+ 1. ... С:e4 2. Ф:g3. 1. ... С:h3 2. Ф:f3+ 1. дуаль: 2. Ф:g3.

Заданне № 8. 1. Крb7! --- 2. Фd4+ cd 3. Лa5x. 1. ... Кe6 2. Ф:d3. 1. ... Кf5 2. Ф:e4+ 1. ... К-- 2. Ф:c5+.

Заданне № 9. 1. Се1! Фg8 2. Фa3. 1. ... Фg8 2. Фa2. 1. ... Фh8 2. Cf2.

Заданне № 10. 1. Сd8! --- 2. Фd2 і 3. Кс2x. 1. ... Се2 2. Фd2. 1. ... Ке3 2. Фf4+ 1. ... g5 2. Ф:b6+.

Актыўна ўдзельнічаюць у конкурсе і дасылаюць правільныя адказы наступныя конкурсанты: Віктар Быкаў і Сяргей Гурыновіч (Мінск), Алег Бадзькоў (Крутыя раёны), Юрый Бандаранка (Магілёў), Іван Козел (Мазыры раён), Аляксандр Маджара (Рэчыца), Анатоль Прынсепік (Віцебск), Уладзімір Пушкін (Паставы), Пётр Шчамялёў (Бялынічы раён) і іншыя.

ДЗЕ ДАСТАЦЬ ШАХМАТНЫЯ ЧАСОПІСЫ?

Нашы чытачы нярэдка задаюць падобнае пытанне. Часопісы па шахматах «64—Шахматнае абозрэнне», «Шахматная композицыя», «Задачы і эцюды» і іншыя выданы ў нашых кіёсках не купіш. Але вам на дапамогу можа прыйсці ШАХЦОЛ Леанід Уладзіміравіч. Ваш заказ на часопісы, а таксама на іншую шахматную літаратуру накіроўваецца на адрас: 220116, г. Мінск, а/с 150, Шацко Л. У.

Вяртаючыся да надрукаванага

Па асобных пытаннях, звязаных з індэксацыяй чэкаў «Жыллё», падрыхтаваны змяненні ў заканадаўства

У «Звяздзе» ад 16 мая быў змешчаны адказ Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі на запыт жыхаркі вёскі Нова-Белічы Слуцкага раёна Валентыны Ільінічы Аздыржаха адносна чэкаў «Жыллё». Коротка нагадаем, што ў свой час заўніцца разам з мужам атрымала гэтыя каштоўныя паперы. Далей адбылася гісторыя, характэрная для многіх сем'яў: чэкі былі перааформлены на дачку, каб яна ўжо ў далейшым магла перааформіць іх на сваёго сына, калі апошні пачне будаваць жыллё. І калі нарэшце ўнук пачаў вырашаць сваё кватэрнае пытанне (захацеў аформіць банкіўскі крэдыт і яго частку лагасіць менавіта чэкамі), узнікла заканамернае (ці характэрнае) пытанне. Чэкі, каб іх выкарыстаць, павінны былі быць перааформлены напрамуно з бабці на ўнучка. Інакш апошні, згодна з заканадаўствам, губляў права па іх унясенню на вышэйзначаныя мэты. Але...

Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі напрыканцы паведаміла, што пытанне сумесна прапрацоўваецца з Міністэрствам юстыцыі і Адміністрацыяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Аб прынятай рашэнні нам і чытачам было паабяцана паведаміць дадаткова.

Палеміка РАЗВЯРЭДЖАНАЯ ПАМЯЦЬ

Прычатаў у «Аргументах і фактах» (9—15 мая 2007 г.) артыкул Наталлі Мухі «Хрэстаматыіны пэат... уваголе не пісаў вершы» і зразумей з тых радкоў, што Паўлюк Багрым не быў сялянскім і пэатам, а правакатарам, які сьведома дапамог тагачаснаму ўладзе закрыць школу ў Крошыне і арыштаваць сявтаря. І хоць аўтарка спасылалася на кніжку баранавіцкага краязнаўцы М. Маліноўскага «Павел Іосіфавіч Багрым (Паўлюк Багрым). Легенды, праўда, загадкі» (аўтар выдаў за свой кошт), тым не меней не зразумела — для чаго гэта было напісана?

Дарэчы, ёсць меркаванне, што абрыд гэты Паўлюк, абкаралі і зняславілі гэты абеліск (стар. 27). Хацелася б пагаварыць хоць з адным крошычанам, якому «абрыд» П. Багрым? Хутчэй за ўсё не ў Багрыме справа, а ў медзі, з якой быў зроблены помнік. Дзе ўвогуле, справа судовая. Каб абвінавачваць крошычан, што яны рабаўнікі і апаганшчыкі, то для гэтага неабходна мець доказы. Хіба следства прыйшло да такога заключэння?

Як было сказана вышэй, Паўлюк Багрым даўно стаў легендай, а вось жырандоль, якія вісіць у Крошынскім касцёле — гэта рэальныя мастацкі творы і вершы «Заргай, заргай, хлопца малы» — рэальныя даследаванні па іх выніках вынікі артыкул у газеце «Літаратура і мастацтва», у якой я адзначыў, што П. Багрым — наша легенда.

І калі чытаеш: «Краязнаўца Міхась Маліноўскі ўжо 15 гадоў займаецца разьяўненнем міфа пра першага сялянскага пэата» (АйФ №19, 2007 г.), то становіцца няёмка. Столькі часу аддаць, каб заўважыць, «...за сьведома правакатарыянае чытанне Паўла Багрымам (Бахрымам) верша «Размова хлопцаў» ён (сёндз) В. Магнусоўскай» (стар. 58) і далей «...я адначасна прыйшоў да высноў, што Багрым не мог і не быў пэатам...» (стар. 93) і жырандоль выканаў не Багрым. «Гэтае металёвае дзіва мог зрабіць цэзка гэтага Багрыма або яго нашчадак — сын» (стар. 101).

Напоўна жа, каб рабіць такую заяву, неабходна мець салідныя аргументы, якія трымаюцца на дакументах. Хоць які сэнс «ваеяць» гэтыя легенды?

Дасталася на архіў усім: навукоўцам, гісторыкам, пэатам, пісьменнікам... вядомым і не вельмі — усім, хто нешта напісаў пра П. Багрыма. У гэты спіс трапіў і я, нават тым, замест старога, мураванага помніка Багрым быў пастаўлены новы з медзі, падаецца негатыўна. Той помнік выканаў я, але падчас развалу Саюза помнік выкралі. І вось як Маліноўскі падае гэ-

РАЗВЯРЭДЖАНАЯ ПАМЯЦЬ

ца, што Багрым «...пры ўсіх уладах вельмі добра жыў...». Калі не памятыся, у часы Багрыма (1812—1891) на Беларусі была адна ўлада — царская.

Але самае непрыемнае з напісанага баранавіцкім краязнаўцам — гэта тое, што ён падае Багрыма як падлетка, які пайшоў «...на сьведомае правакатарыянае чытанне».

Кожны, хто цікавіўся жыццём П. Багрыма, памятае дакумент ад 3 ліпеня 1828 года за подпісам хлопчыка. Паўлюк прызнаўся, што вывучаў вершы і перапісваў іх. А верш «Размова хлопцаў» прычатаў перад чыноўнікамі і гэтым, быццам бы, пастаў пад удар князюда Магнусоўскага, які і быў узяты пад арышт. У гэтым выпадку падлетак, яшчэ дзіця, зрабіў, як яго папарасіў сам сьвятар «...загадаў мне памятыць вершы прагаварыць на памяць, што я і выканаў» і гаворка туд пра нейкую правакатарыю не можа ісьці.

Тым не меней «Паўлюку ішоў шнаснацты год і ён добра разумеў, што ён не пайшоў на іх выкаваў. Аказваецца «гэта металёвае дзіва мог зрабіць цэзка гэтага Багрыма, або яго нашчадак — сын». А хіба ёсць дакументы, якія пацвярджаюць, што ў Крошыне ў адзін час жылі два Паўлюкі Багрымчы?

Вось і прыходзілі. На жырандоль выбіта, што «Павел Багрым выкаваў у Крошыне над Шчарай у 1881 годзе», але чытаць аўтар на поўным сур'ёзе падносіць думку, што ў Крошыне адзін Багрым быў каваль, а другі — багачэй, якому мясцовы памешчык павінен быў 700 рублёў.

Апошні факт таксама не дае спакою краязнаўцу. Маўляў, адкавалі ў Багрыма такія грошы? Адкавалі ў вёсцы быў запатрабаваным чалавечкам і меў жыць грошы. Выбраўшы на маглы багаты людзей для агароджы, які існуючы і сёння (пра гэта пісалася), каваў розныя патрэбныя рэчы і не задарма напэўна?

— А чаму ні ў Крошыне, ні ў ваколіцах не засталася ніводнага нашчадка Багрыма, ні іх рэчы, ні само маглы Паўлюка? — задае пытанне краязнаўца і адказвае: «... бо ён са свайго маёнтка Кунілава з усёй сям'ёй і іншымі родзічамі ад'ехаў у Амерыку, таму і зніклі ўсе нашчадкі самага Багрыма» (стар. 97).

І зноў жа, а ніякіх дакументаў, толькі «як мне казалі». Вось такія аргументы ў даследчыка. Нагадаю, што сёння ў Крошыне з мясцовых жыхароў засталіся адзіны, у асноўным, у вёсцы людзі прызедзьжы. А

Прафілактыка пажараў дае плён

На тэрыторыі Мінскай вобласці знаходзіцца больш за 150 патацэнцыйна небяспечных у пажарным сэнсе месцаў. Апошнім часам кантроль за месцамі і тарфянікамі з боку зямлекрысталікаў, добраахвотнікаў і спецыялістаў узмоцнены.
У статыстыцы пажараў лібэраюць Мінскі і Пухавіцкі раёны, асабліва што датычыцца выхадных дзён у сувязі з так званым чалавечым фактарам. Балазе, дзякуючы прафілактычным мерапрыемствам і крыху дажджліваму надвор'ю за мінулыя выхадныя на тэрыторыі вобласці былі зарэгістраваны толькі сем пажараў у лясках і на тарфяніках (падова — у Мінскім раёне) і адзін — хмязняку і травы, прычым, усё на нязначнай плошчы. Дарэчы, усяго з пачатку пажарнабяспечнага перыяду ў сталічнай вобласці адбылося 39 лясных пажараў і 78 — на тарфяніках (на агульнай плошчы 15 гектараў). У гэтай сувязі нялішнім будзе яшчэ раз нагадаць: парушэнне патрабаванняў пажарнай бяспечкі ў лясках і на тарфяніках, калі не было ўраду, можа быць пакарана штрафам да 25 базавых велічынь.
Сяргей РАСОЛЬКА.

За тры дні да матчу падзяліўся сваімі думкамі галоўны трэнер зборнай Юрый Пунтус.
— Два матчы з балгарамі стаўць для нас «часам X», калі трэба зарабіць ачкі. Канешне, Балгарыя — вельмі моцная, арганізаваная каманда са сваімі лідарамі. Аднак у нас таксама моцная зборная. Мы нікога не пужаемся і вельмі хочам перамагчы. Для гэтага патрэбна прыкласці максімум намаганьняў і, каб удача была на нашым баку. Тым выйдзе на поле ў стартывым складзе нашай каманды, залежыць толькі ад саміх ігракоў. Наконт траўмаваных я ў курсе і ведаю, што Штанок ужо трэнеруецца, прыехаў Саша Глеб, Кутузаў павінен будзе ехаць. Так што ўсё ў нас будзе добра.

